

GLASNIK

DECEMBER 1987, ŠTEVILKA 12, LETO XXI.

IMP Glasnik izdaja Delavski svet sozda IMP — Industrijska montažna podjetja v 7.200 izvodih. Uredništvo: Ljubljana, Likožarjeva 6, telefon (061) 321-043. Glavni in odgovorni urednik je Janez Votek. Člani odbora za obveščanje sozda IMP so: Ladislav Abraham, Anka Brezec, Aleš Fujan, Bojan Germovšek, Dušan Hočevar, Vinko Jager, Dragica Janežič, Jože Kovač (predsednik), Biserka Lazar, Marija Leskova, Joži Pipp, Majda Slapar, Silva Škoda, Tomaž Štrkl, Helga Volk, Primož Zupančič, Marjan Žnidarič. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani. Nenaročenih rokopisov ne vračamo. Po mnenju Sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1-72 z dne 26. 9. 1974 je IMP Glasnik oproščen temeljnega davka od prometa proizvodov.

Vladni ukrepi

IMP in protiinflacija

Po enem mesecu, kar je bil sprejet protiinflacijski program in z njim intervencijski ukrepi na področju cen in porabe, je vsaj v grobem že mogoče oceniti njegove posledice za poslovanje v prihodnjem letu. Čeprav so napovedi v nestabilnem gospodarskem in političnem okolju tvegane, je jasno, da bo za IMP prihodnje leto izredno težavno.

Zamrznitev cen vsej predelovalni industriji ob hkratnem močnem povečanju cen ključnih surovin, repromaterialov, energije in tečaja je samo pika na i kontinuiranemu prizadevanju vlade, da socialne napetosti, ki izvirajo iz neučinkovitosti gospodarskega sistema, ublaži na račun upočasnitve razvoja razvitejših delov gospodarstva. Uresničevanje take strategije lahko spremljamo že od sprejetja katastrofalnega „novega“ deviznega sistema, preko politike t. i. finančne konsolidacije gospodarstva manj razvitih republik in Kovača ter prenosa tečajnih razlik (beri izgub) na Narodno banko Jugoslavije, vse do Agrokomerca in projekta nove ustave.

V kontekstu take politike je mogoče označiti ponovno verbalno in deklarativno zavzemanje vlade za večjo uveljavitev trga kot golo retoriko brez vsakega praktičnega pomena. Način in vsebina uveljavljenih ukrepov nas prepričujejo o nasprotnejem; vse močnejše je administriranje, vse močnejša je črna roka države v gospodarstvu, vse manj je prostora za samoupravo kolektivov v okvirih, ki jih omogočajo tržne zakonitosti, in vse bolj so ponekod ogrožene že dosežene politične svobode, ki jih odprto in inovativno usmerjeno gospodarstvo potrebuje.

Kaj vse to pomeni za poslovanje in razvoj IMP v letu 1988 in za uresničevanje naših srednjeročnih ciljev?

Kot vsa predelovalna industrija slovenije je tudi IMP prizadet zlasti v ukrepi administrativnega posega na področju cen. Glede na strukturo uporabljenega reprodukcijskega materiala ter porabo energije pomeni direktni učinek odpravljanja tako imenovanih cenovnih neskladij za 25—30 % večje materialne stroške, mnogih delovnih organizacijah pa celo povečanje še precej večje. Zaradi zamrznitve in v nekaterih primerih celo vračanja cen na 1. oktober. Tega povečanja stroškov ne bo mogoče kompenzirati z ustreznim dvigom prodajnih cen. Posamezne dejavnosti v IMP bodo zelo različno

prizadete glede na različni položaj, v katerem jih je zatekla zamrznitev cen ter glede na različno stopnjo možnosti kontrole cenovnih parametrov.

Pri tem bodo v nekoliko ugodnejšem položaju montažne organizacije in proizvodne DO s pretežnim deležem individualne oziroma naročniške proizvodnje, v težjem pa podjetja s pretežno serijsko oziroma tipizirano proizvodnjo, še zlasti, če imajo v svoji strukturi stroškov visok strukturni delež proizvodov črne in barvne metalurgije in če je njihova poslovna uspešnost že sicer slaba. Direktni učinek ukrepov bodo najbolj občutili delavci Panonije, izogniti pa se jim ne bo mogoče tudi v dejavnosti klimatizacije.

Ti negativni efekti so posebej zaskrbljujoči, če jih postavimo ob bok rezultatom poslovanja v tretjem četrtletju letos. Ti kažejo, da je IMP v obdobju 1—9/1987 poslabšal uspešnost, doseženo ob polletju, kar pomeni, da je v tretjem četrtletju posloval z izgubo. Čeprav ta izguba ni velika, je zaskrbljujoč trend poslabševanja, ki se nadaljuje tudi v četrtem četrtletju letošnjega leta. Tudi brez „ukrepov“ letošnji rezultati ne bodo dobri, z njimi pa bomo poslovanje v letu 1987 končali na tako imenovani pozitivni ničli. Osnovni vzroki za taka poslovna dogajanja ležijo v gibanjih na trgu investicijskih dobrin v Jugoslaviji, ta pa so spet povezana z ekonomsko političnimi odločitvami na področju investicij. Investicijsko povpraševanje realno v letošnjem letu močno pada, saj so izplačila za investicije po posameznih republikah za 50—80 % nad lansko ravni. Pri 135 % rasti cen to že samo po sebi pomeni manj dela za velik del gospodarske dejavnosti in to skupaj s težavami pri izvozu zaradi plačilne nesposobnosti nekaterih naših velikih partnerjev med deželami in razvoju prispeva k silovitemu naraščanju izgub.

Sekundarni efekt intervencijskih ukrepov bo gotovo nadaljnje zmanjševanje investicij. Zmanjševanje dohodka in povečevanje izgub že danes močno vpliva na previdnejše investiranje v odpravljanje ozkih grl, v letu 1988 pa bo ta vpliv zaradi poslabšane finančne situacije v predelovalnih industrijah še večji. Napovedana še večja restriktivnost kreditno monetarne politike in

usmerjenost na kreditiranje prioritete bosta onemogočala večjo podporo bank investitorjem. Omejevanje dvajanj gospodarstva za družbene dejavnosti bo dodatno močno prizadelo negospodarske investicije, saj bo prva prioriteta zagotoviti normalne osebne dohodke v teh dejavnostih. Zniževanje realne kupne moči prebivalstva ne bo omogočilo večjega razmaha stanovanjski gradnji, zato lahko pričakujemo nadaljevanje zastoja tudi na tem investicijskem sektorju. Edina priložnost za vsaj omejen konjunkturni zasuk v drugi polovici leta je uspešen zaključek pogajanj z našimi upniki, kar naj bi omogočilo večji priliv svežega denarja v Jugoslavijo, izboljšanje devizne likvidnosti, oskrbljenosti z uvoženimi repromateriali, dvig proizvodnje in tudi investicij. V tak ugoden scenarij pa ne verjame trdno niti zvezna vlada, saj predvideva v Resoluciji izredno nizke stopnje rasti.

Če analiziramo samo trenutne oziroma direktne vplive ukrepov, se nam vsiljuje vtis, da bodo ti IMP v splošnem prizadeli manj kot mnoge druge poslovne sisteme. Toda upoštevaje posredne vplive, to je vplive ukrepov na povpraševanje po naših proizvodih in storitvah, ne moremo biti optimisti. Gospodarske razmere nam v letu 1988 ne bodo naklonjene.

Kako si zastaviti poslovne cilje za naslednje leto? Pristajanje na stagnacijo in nazadovanje je neupravičeno, ravno tako pa ni vzroka za malodušje. IMP ima tržno atraktivne proizvodne programe, zlasti na

področju smotrnega izkoriščanja energije in zaščite človekovega okolja, pa tudi na nekaterih drugih programih. IMP ima sposoben kader in potrebno finančno trdnost. Potrebno pa bo zastaviti vse sile v pospešitev razvoja in motivirati ljudi za kvalitetnejše delo v vseh delih našega poslovnega sistema.

Cilji, ki si jih postavljamo za leto 1988, so izvedeni iz naše srednjeročne usmeritve. Tako moramo doseči vsaj 5 % rast skupne prodaje, kar pa bo zaradi očitne recesije doma mogoče doseči le z večjim prodromom v izvoz ter z osvojitvijo nekaterih novih tržnih segmentov na domačem trgu. Hkrati bo potrebno ob ohranitvi realnih osebnih dohodkov izboljšati donosnost poslovanja.

Realizacija teh ciljev zahteva dopolnitve v poslovni politiki. V večji meri bo potrebno osredotočiti pozornost na trženje, zlasti na nove programe in sisteme, ki nam edini lahko omogočijo rast. To zahteva pospešena vlaganja v razvoj novih izdelkov in storitev ter pospešena vlaganja v kadre skozi stalno in intenzivno izobraževanje. Drugo pomembno težišče je na področju proizvodnje, kjer je osnovni cilj povečevanje produktivnosti in zniževanja stroškov ob povečani kvaliteti proizvodov in storitev. Tretje ključno področje pa je področje organiziranosti in vodenja na vseh ravneh poslovnega sistema. Samo fleksibilnost v prilagajanju našega delovanja spreminjajočim se razmeram v okolju lahko vodi k večjim uspehom v prihodnje. Okostenele organizacije in njihova vodstva so obsojene na propad, zato je znotraj našega poslovnega sistema potrebno ustvariti pogoje za nastajanje in razvoj novih idej in organizacijskih oblik za njihovo tržno realizacijo.

Uroš Korže

Vladin novoletni odpustek

Vlada ukrepa, narod (ne narod, oprostite, delavski razred) Strajka. Kako ne bi, ko pa jih je že več kot 50 odstotkov pod eksistenčnim minimumom za preživetje. Čudno je le to, da najbolj množično stojijo na cestah in pred stavbami oblasti, tisti ali tista baza, katere delegati so najbolj vneto zagovarjali predložene ukrepe. Nič čudnega, živi pod zemljo pa le ne moremo, zato je tako ali drugačno politiziranje povsem odveč, človeka zanima najprej njegov kos kruha. V tem trenutku ga ne zanima, ali ga bo sposoben sam zaslužiti, ali pa bo do njega prišel po kakšni drugi poti. Kot kaže, se je iz izkušenj že naučil, da bo sam to težko zmožgal. Zato so morda ti množični protesti lahko tudi odraz ali pa zahteva po čim hitrejši izpeljavi sprejetih ukrepov. Preprosto si to lahko razložimo tudi z razmerjem sil, ki so bile za ali proti temu, kar so predlagali v vladi. Vendar pustimo to, to nam je vsem še zmeraj pred očmi.

Jasno je, da še naprej ostajamo pri dogovorjeni ekonomiji in administrativnem prelivanju kapitala, kar večini še zmeraj godi, če že ne zaradi drugega zaradi ohranitve oblastnega statusa quo. V tem trenutku namreč posameznih centrov moči ne zanima antiinflacijska politika na tržnih osnovah, ampak zaradi ohranitve svojega statusa pristajajo na redistribucijo siromaštva in ne na odpiranje ventilov in administrativne prelivanja potencialov. Zato tudi „konfliktno“ razmerje znotraj federacije, ko so ukrepi sprejeti s preglasovanjem. Kar je, je logična posledica že prej omenjenega. Po drugi strani je logična posledica tudi aktiven odpor razvitejših, ki so prišli do spoznanja ne samo na osnovi nekih političnih ocen, ampak konkretnih podatkov, ki so odraz raziskav in temeljitejših ekonomskih analiz, da ta pot več ne ustreza. Spomnimo se samo intervjuja predsednika slovenske gospodarske zbornice Marka Bulca v beograjski Dugi, kjer je na osnovi aplikativnih podatkov dokazal, da slovensko gospodarstvo krepko najeda svojo lastno substanco na vseh ravneh, zato ne more pristajati na dosedanje logiko gospodarjenja in zastavljene koncepte izhoda iz krize.

Na tej ravni pa se pokaže ideološki okvir sedanje vlade v smeri krepitve administrativne regulative in poskus z omejitvijo potrošnje ustvariti prostor za večjo izvozno ekspanzijo, kar nas vodi v motne vode nazadovanja. Takšen prijem ob tehtnejšem pregledu kaže na našo neuspešnost in če hočemo dohodkovno neučinkovitost našega izvoza. S takšnimi ukrepi je sistem začel najedati samega sebe (in to intenzivno).

Nenazadnje sedanja ukrepi, če izhajam iz razgovora finančnikov na zadnji seji poslovnega odbora interne banke, zopet s tem svojim državnim intervencionizmom prikrivajo samozadrževanje enih in interese pocieni koristi drugih. Seveda se ni nihče tako direktno izrazil, vendar to izhaja iz odnosa finalnih proizvajalcev in tistih, ki razpolagajo s surovinami. In če se povrnem še k enemu primeru, ki ga je v svojem komentarju navedel eden od komentatorjev ljubljanske televizije, kot pravi, da se izvoz na klirinško tržišče v bistvu financira iz emisije. Potem je jasno, da sedanja ukrepi ne omenijo deblokade podjetij v ekonomskem smislu, ampak se bodo še naprej borila namesto z naraščanjem produktivnosti za preživetje v iskanju možnosti, kako vzeti porabnika več, kot je vredno blago. Skratka ravno zaradi tega kolapsa ni moč pričakovati, da bi se odločili za iskanje drugačnih poti.

J. VOTEK

Obisk s Koroške

„Metall“ v IMP-ju

V delovni organizaciji Iko in v Klimatu so se 20. novembra mudili delavci IMP Metalla. Kot nam je povedal direktor Ika, ki je goste tudi sprejel, je bil namen obiska, seznaniti te delavce z dejavnostjo IMP-ja. Direktor Rudolf Bukovec, je gostom najprej na kratko spregovoril o IMP-ju, njegovem razvoju in o dosežkih, na katere smo lahko ponosni zlasti v tem jubilejnem letu, ko

netljivo zelo podrobno ogledali proizvodni proces od začetka do konca v vseh treh tozdih, še posebej v Avtomatiki, kjer so glede na časovno stisko le našli toliko časa, da so se podkrepili s šilcem pleterske.

Zatem so se odpravili še v nov razvojni oddelk Klimata, nato pa so si ogledali še proizvodnjo. To pa je bil tudi konec uradnega dela srečanja IMP-

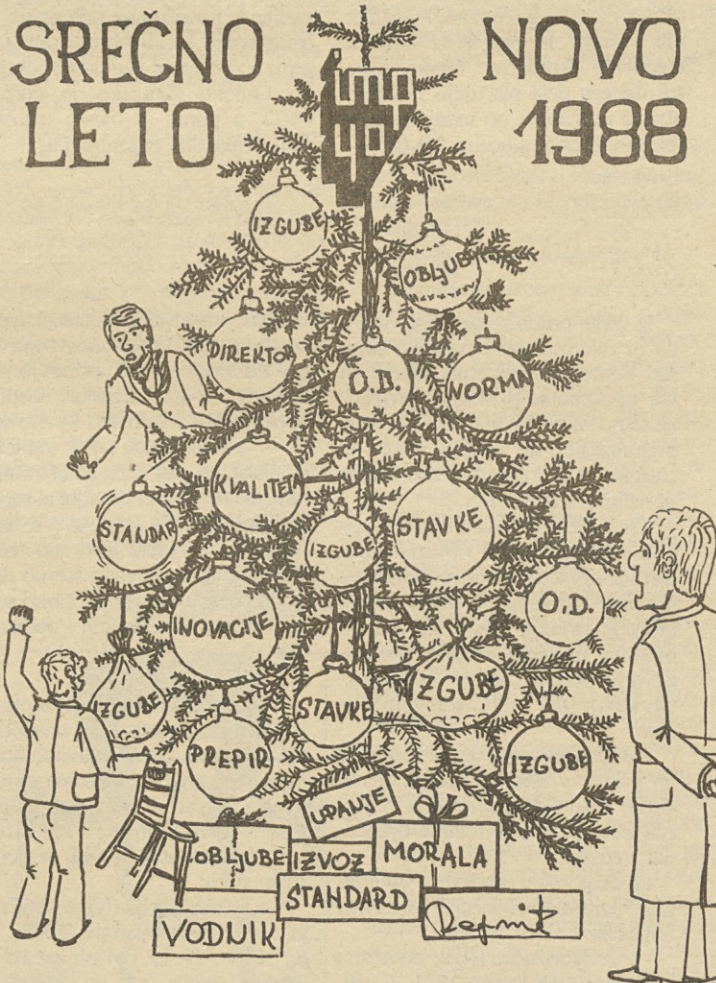

Obisk v Klimatu

jevcov z obeh strani meje, ki se je potem nadaljevalo v nevezanem pogovoru zunaj IMP-ja v eni od njegovih „pogodbenih organizacij“. Sicer pa so bili gostje z organizacijo obiska in s tem, kar so videli nad vse zadovoljni, hkrati pa si zaželeli, da bi do podobnih srečanj prišlo vsaj enkrat na leto. Saj je po njihovem mnenju takšen obisk vsestransko koristen.

J. V.

SREČNO LE TO NOVO 1988

Pa srečno in uspešno

Državna odlikovanja

IKO praznoval

V petek, 27. novembra so nekateri naši ozdi s proslavami obeležili 44-letnico rojstva SFRJ, pa hkrati 40-letni jubilej IMP-ja. Delavci delovne skupnosti Ika in tozd Itak so imeli proslavo v svoji menzi, kjer so jim učenci šišenske osnovne šole Zvonka Runka pripravili prigrizen kulturni program z recitali: Z vlakom (Oton Zupančič), Kot da te nima nihče več rad (Tone Kuntner), Jaz te imenujem mati (Tone Kuntner), Razmišljanje o domovini. Pevski zbor pa je zapel tri pesmi: N'mav čez izaro, Jugoslavija, Na oknu glej . . .

Po kulturnem programu, ki mu je prisostvovalo lepo število delavcev, pa so bili vsi: učenci in delavci deležni skromne pogostitve.

Delavci tozda Črpalke so imeli proslavo v svoji menzi, kjer jim je predsednik sindikata Rajko Primc spregovoril nekaj besed o prazniku 29. novembra, pa o 40-letnici IMP-ja, o IMP-jevih gospodarskih uspehih, o uspehih tozda Črpalke ter jim čestital za praznik.

IMP-jev ženski pevski zbor pa je pod vodstvom zborovodje profesorice Mire Cimperc zapel naslednje pesmi: Hej brigade, Komandant Stane, Lepa ura, Dečva to mi povej in Zdravico.

Kulturnemu programu pa je sledila še majhna zakuska.

M. P.

Učinek služb

Odprta vprašanja

Na sestanku poslovnih delavcev in vodij služb delovne skupnosti so...

Predvidena je bila določena racionalizacija nekaterih služb, vendar zaradi neizvedene reorganizacije...

seglja precejšnje prihranke, kot so ugotovili tudi na račun večje obremenitve delavcev...

Služba za načrtovanje investicij se ne ubada s posebnimi težavami, čeprav je opazno zmanjšanje večjih investicijskih del...

Kot neučinkovit je po že nekajkrat izrečenih ocenah sistem računovodstva, ki ga bo potrebno organizirati znotraj delovne skupnosti...

Inflacija III.

Načini obračunavanja obresti v visoki inflaciji

Način obračunavanja obresti, kakor tudi sama politika obrestnih mer je bilo v jugoslovanski ekonomski teoriji in praksi dolgo zastopljeno...

Že v Dolgoročnem programu gospodarske stabilizacije je napisano, da je potrebno postopno preiti na realno pozitivne obrestne mere...

To izhodišče je bilo upoštevano tudi v Odloku o ciljih in nalogah skupne emisijske in denarne politike...

Eskontne stopnje v letu 1987 so bile:

- I. kvartal 61 %
II. kvartal 81 %
III. kvartal 92 %
IV. kvartal 131 %

Metodološka napaka tako izračunane eskontne stopnje je v tem, da se računa na osnovi preteklih šestih mesecev...

Po sedaj znanih informacijah naj bi te pomanjkljivosti odpravili že v

letu 1988, s tem, da bi se eskontna stopnja določila za vsak mesec...

V omenjenem Odloku je določeno, da morajo banke realno obrestno mero zagotoviti že pri namenjenih depozitih na tri mesece...

Z objavo sprememb Zakona o celotnem prihodu in dohodu in Pravilnika o načinu obračunavanja revalorizacijskih obresti...

Vse do izdaje omenjenega Pravilnika so jugoslovske finančne institucije uporabljale pri pasivnih poslih (depoziti)...

Pa poglejmo kako so banke obračunavale obresti do 30. 6. 1987. Formula za preračun na tako imenovano diskontno obrestno mero je naslednja:

pn = n x 100 / (1 + p - 1) / 100
pn = diskontna obrestna mera
n = število kapitalizacije v enem letu
p = letna obrestna mera

Table with columns: Deklarirana letna obrestna mera v %, Dejanska letna obrestna mera v %, kvartal, inflacija, spl. obr. m., dejanska letna obr. mera v %

Primerjava med deklarirano stopnjo inflacije v prvih dveh kvartalih tega leta in deklarirano splošno obrestno mero pri LB-GB nam zelo plastično potrjuje zgornjo ugotovitev.

Nedvomno so v tem trenutku najbolj obremenjene računalniške kapacitete, ki jih bodo razrešili z nakupom dodatnih procesorjev...

Služba za poslovno organizacijo je dosegla nekatere premike pri načrtovanju informacijskega sistema...

Na koncu se dotaknimo še dveh ključnih služb, ki se najbolj neposredno vključujeta v opravljanje poslovnih funkcij...

Usklajeni samoupravni akti

Do 10. novembra so v vseh IMP-jevih delovnih organizacijah z izjemo IZIP-a in celjske Klime...

Sporazum je tako sprejelo najmanj dve tretjini delovnih organizacij. Le ta pa je začel veljati 25. septembra...

Do 10. novembra pa je bil na referendumih sprejet samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev...

O sprejemu tega sporazuma so odločali tudi delavci delovne skupnosti iz Interne banke. Sporazum je začel veljati 26. septembra...

IMP-jeve zimske športne igre, ki jih bo organiziral Elektromonter, bodo predvidoma 27. 2. 1987 v Kranjski gori.

Poslovni odbor

Slabša likvidnost

Na seji poslovnega odbora Interne banke so člani obravnavali dinarsko likvidnostno in devizno stanje...

PREGLJED DEVIZNIH PRILIVOV IN ODLIVOV PREKO LJUB. BANKE (v US \$ po ZIS)

Table with columns: TOZD, I DO, ODLIV, NEREALIZ. OBEVZ., SKUPAJ ODLIVI, PRILIVI DO 31.10.87, EVIDENCA DEV. POZIC., DINARJI V TISOČ D.

Ustavne spremembe

Gorjupovi dnevi

— realne obresti (r) se obračuna ob kvartalu (31. 3., 30. 6., 30. 9., 31. 12.)...

— revalorizacija (r) se obračuna in plača ob kvartalu (31. 3., 30. 6., 30. 9., 31. 12.)...

— realne obresti (r) se obračuna ob kvartalu (31. 3., 30. 6., 30. 9., 31. 12.)...

— realne obresti (r) se obračuna ob kvartalu (31. 3., 30. 6., 30. 9., 31. 12.)...

— realne obresti (r) se obračuna ob kvartalu (31. 3., 30. 6., 30. 9., 31. 12.)...

— realne obresti (r) se obračuna ob kvartalu (31. 3., 30. 6., 30. 9., 31. 12.)...

— realne obresti (r) se obračuna ob kvartalu (31. 3., 30. 6., 30. 9., 31. 12.)...

— realne obresti (r) se obračuna ob kvartalu (31. 3., 30. 6., 30. 9., 31. 12.)...

se dotaknili tudi Tena, ki sicer ni možnosti dodatnih zadolžitvev...

Kar se pa tiče deviznega likvidnostnega stanja, nam to najbolj ponazorila tabela...

Slovenski novinarji so se 19. 2. 1987 v Gorjupovih dnevih, ki so bili tokrat v Novi Gorici...

Ustavne spremembe

Na teh študijskih dnevih so udeleženci med drugim spregovorili o ustavnih spremembah v SFRJ...

Ciril Ribičič je dejal, da smo se v Sloveniji od kod prihajajo veliko pripravljeno predlaganimi amandmami...

Že nekaj časa, je povedal Ribičič, prisotne dileme glede sprejemljivega obsega ustavnih sprememb...

Lojze Ude je govoril o normativni zmožnosti, za katerega, je dejal, je težko pričakovati, da bo upadel...

Premalo pozornosti pa je v ustavni razpravi namenjeno družbenoekonomskemu področju...

Doktor Aleksander Fira je dejal, da je pri spreminjanju ustave mogoče vrniti o škodljivi politizaciji ozilij polikantizaciji...

V razpravi je udeležence zlasti zanimala ustavna kriza; kdaj ta lahko stane in kakšne bi bile njene posledice...

Prehrana

Kotel prevelik - ali premajhen

Večkrat slišimo pripombe, da so naše malice, ki jih dobivamo iz Centralne kuhinje v Vojkovi, predrage, premalo kvalitetne, prestane, mrzle, preveč enolične itd. Zato smo v nekaterih naših ljubljanskih ozidih povprašali delavce, kakšna se jim zdi hrana, ki jo jedo iz te kuhinje in kaj menijo glede njene cene. Pa tudi vodjo naše centralne kuhinje, Jožeta Šubica smo vprašali, kakšno je pa njegovo mnenje o vsem tem. Poglejmo, kaj so nam povedali:

Lidija Čatič, predsednica Itakove mladinske organizacije:

„Nekateri delavci pravijo, da je hrana, ki jo pripeljejo z Vojkove, hladna. V zadnjem času se je že nekoliko popravila. Hrana je tudi preveč enolična in tako lahko že naprej vemo, kaj bo. Priprava hrane ni ustrezna. Na pomanjkljivosti pri prehrani je dala mladina oktobra letos nekaj pripomb konferenci sindikata. Le-ta naj bi jih obravnavala skupaj z vodjo družbene prehrane. Na naslednji seji konference sindikata naj bi mladina dobila odgovor na pripombe. Predlagali so še, naj bi se delavke v Ikovih jedilnicah menjavale na določeno obdobje oz. naj bi vsaka od teh delavk šla po vseh kuhinjah. Tako bi dosegli, da bi bila hrana pravočasno pripravljena, izboljšala pa bi se kvaliteta pripravljene hrane. Urediti bi bilo potrebno urnik malic. Hrana pripeljejo z Vojkove pravočasno. Potrebno bi bilo napraviti red v jedilnici od 13. do 13.20 ure, ko imajo delavci možnost dobiti hladno malico, brezalkoholne pijače in cigarete, kajti delavci v jedilnici posedajo in izgubljajo čas, namenjen za delo.

Cene malic se zdijo delavcem previsoke. Kako jih zračunajo, bo povedal sindikat potem, ko bo to tematično obravnaval na seji konference.

Delavci včasih niso šli na toplo malico, ker je bila premastna in ker je bilo olje, na katerem so hrano pripravili, prežgano, pa so zato rajše jedli sendviče. Nekateri delavci menijo, da so nekateri trajanja pri konzervah prekoračeni.

Po pečenicah in hrenovkah imajo delavci včasih želodčne težave. V jesenju, ki je bil v jeseni dvakrat eden za drugim, so nekateri delavci našli zobotrebce.“

Jože Madjar, predsednik sindikata v Klima montaži:

„Količina hrane je ustrezna, kvaliteta pa ne, saj je hrana za nas Slovence preveč mastna, prestana, olje je prevečkrat prežgano, kar predvsem občutijo tisti delavci, ki imajo težave s prebavili. Solate so vodene in brez okusa. Kruh ni nikoli svež.

Tase niso čiste in se maščoba prenaša naprej.

Monterjem na terenu vozijo hrano na gradbišče s kombijem. Delavci dobijo hrano pomešano od krompirja, mesa, solate na enem samem globokem krožniku in jo pojedjo v kontejnerju. Vsi krožniki čakajo v kontejnerju neumiti največkrat po 24 ur. Potrebno bi bilo v IMP-jevih montažnih tozidih, ki so uporabniki storitev centralne kuhinje, urediti skupen prostor oziroma skupen kontejner, kjer bi malicali vsi IMP-jevi monterji, ki delajo na istem gradbišču. Hrana je predraga in menim, da je tak način, ko se menza sama sebe preživlja, gostilniški način in le tak ni za delavce v združenem delu.

Delavci Klima montaže zanima, kdo v sozdu določa ceno hrane in odloča o sestavi hrane. Menijo, da ni noben ozd vključen v svet oziroma organ, ki odloča o cenah, vrsti prehrane, kvaliteti in o drugih vprašanjih, ki zadevajo prehrano delavcev.

Delavci niso zadovoljni s hrano tudi zato, ker je le-ta premalo raznovrstna. Želijo, da bi bila na izbiro dva topla obroka v obliki menuejev, zato pa naj bi bilo manj drugih samostojnih jedi (jetrca, piščanec, pleskavice itd.), saj jim v kuhinji za pripravo te hrane pobere precej več časa, kot bi ga porabili za pripravo okusnega menueja.

V Klima montaži vsi delavci koristijo tople obroke; izjema so tisti, ki imajo dietno prehrano. Le-ti dobijo namesto hrane gotovino. Ob koncih — to je tedaj, ko je največ delavcev v jedilnici, menim, da bi bilo prav, da bi delali dve blagajni, saj bi se tako skrajšale vrste in bi delavci porabili čas za malico, ne pa za čakanje v vrsti.“

Stane Poredoš, VKV ključavničar v Skipovi individualni proizvodnji:

„Glede na to, da se je več kot polovica Skipovih delavcev odločila za hladno malico, je najbrže res, da nekaj ni v redu s toplo malico. Mogoče se jedilnik prevečkrat ponav-

lja. Hrana tudi po količini ne ustreza naravi dela v proizvodnji. Nekateri obroki so zelo okusni, nekateri pa ne. Malica včasih tudi ni sveža. S kruhom (tega dobivamo iz pekarnarice Žito na Samovi), nismo zadovoljni, saj je največkrat star.

Z izbiro hrane so nekateri delavci zadovoljni, nekateri pa niso. Cena malice najbrže ne ustreza izdelkom, saj je previsoka tako, da je z boni ne pokrivo.“

Vili Žavbi, vodja splošno kadrovske službe:

„Dobava hrane poteka ustaljeno in nemoteno ob dogovorjenih urah. Za prevoz imamo na nivoju DO Iko zaposlenega šoferja in na razpolago tudi vozila.

Malico pripeljejo iz Centralne kuhinje v termos posodah in jo pri nas samo razdelijo.

Naša razdeljevalnica hrane je precej zastarela in bi jo bilo nujno modernizirati. O preureditvi v tozdu že razmišljamo. Naš namen je, da bi uredili razdeljevalnico tako, da bi delavec dobil vso malico na enem mestu (sistem samopostrežbe), saj ni primerno, da se malico deli iz termos posod.

Letos smo v tozdu na zahtevo delavskega sveta pripravili analizo kvalitete in cen malice v drugih ozidih oziroma pri specializiranih proizvajalcih toplih obrokov. Ugotovili smo, da je njihova kvaliteta malic podobna kot pri nas, vendar pa so malice za približno 20 do 30 odstotkov dražje kot pri nas.

Najbrže so delavci preveč navajeni okusa naše hrane in bi opazili spremembo okusa, če bi malico pripravili drugi ljudje, kot jo sedaj. Pri nas v tozdu menimo, da bi se kvaliteta malice izboljšala, če bi v centralni kuhinji pripravljali samo dva topla obroka malice in ukinili posebne malice. Menim, da bi bilo potrebno ukiniti denarne bone ter pripraviti kvalitetnejšo toplo malico. Denarne bone naj bi dobivali samo tisti delavci, ki bi predložili zdravniško sričevalo.

Cena naših malic trenutno ustreza razmeram na tržišču. Če bi Centralna kuhinja povečala število toplih malic, bi bile le-te lahko cenejše.“

Matjaž Hočevar, referent priprav dela v Elektromonterju:

„Kvaliteta hrane je v glavnem dobra. Včasih pa se nam zdi, da ni sve-

že pripravljena. Za nas, ki sedimo in ne trošimo veliko kalorij, pa je premočna. Hrana je premalo raznovrstna. Za ceno malic pa vsi menimo, da je previsoka. Pri blagajni velikokrat ne vemo ali je cena prava ali ne, saj ne dobimo blagajniškega lista.

Vzroki, da nekateri delavci ne hodijo malicat: ženske ne marajo malice zato, ker je premočna, pa se bojijo, da bi se ob sedečem delu zredile. Nekateri ne malicajo, ker so službeno odsotni zaradi narave dela (operativci in drugi).

Količine mesa so različne, tako, da človek razmišlja ali bi vzel malico ali ne, kajti nekatere porcije so večje, čeprav za enako ceno. To se predvsem pozna tedaj, kadar so priloge in je zraven kos mesa.“

Jože Šubic, vodja centralne kuhinje:

„Poudariti moram, da je z ukinitvijo sveta uporabnikov oz. s prehodom na novo organizacijo prekinjen stik z uporabniki, kar je v obojestransko škodo, kajti na sejah omenjenega organa smo lahko večkrat dajali pripombe in reševali problematiko.

Glavne dileme pri uresničevanju ciljev družbene prehrane se ponavljajo — to je kako zagotoviti delavcem kvalitetno prehrano med delom glede na raznovrstno strukturo zaposlenih v IMP-ju, kajti zagotoviti bi morali ustrezen obrok hrane delavcem na gradbiščih, proizvodnim delavcem in režijcem. Glede na različno strukturo zaposlenih so različne tudi potrebe, tako kar zadeva kaloričnost kot tudi raznovrstnost hrane. Pri sestavi jedilnika, ki velja za en mesec naprej, upoštevamo naslednje cilje: naj bo malica raznovrstna, naj jedilnik vsebuje dovolj vitaminskih dodatkov — zelenjave, beljakovin. Jedilniki v IMP-jevi menzi so primerljivi z jedilniki v podobnih obratih družbene prehrane na območju Ljubljane na širšem območju, kajti splošna navodila za izvajanje družbene prehrane je večkrat presojal Republiški svet zveze sindikatov Slovenije. Pri izvajanju pa seveda prihaja do pozitivnih in tudi negativnih odstopanj od zahtev. Vzroki za to so v kadrovske težave, slabi tehnološki opremljenosti izvajalca in v razmerah, ki vladajo na tržišču, kar zadeva nabave materialov za pripravo malic.

Standardne pripombe, ki jih dobiva Centralna kuhinja, so v glav-

nem take: da je hrana mrzla, da iz gled hrane ni ustrezen, da so olja večkrat uporabljena.

Glede teh pripomb moram povedati, da vse odpadno olje vračamo v predelavo za izdelavo živinske hrane. Centralna kuhinja vsak dan tri četrt svojih izdelkov vozi v sedem obstoječih IMP-jevih bifejev. Hrana, ki jo dostavljamo v te bifeje, je kuhana že ob 7. uri zjutraj, uporabnik pa jo dobi med deveto in dvajseto uro. Zato si lahko predstavljamo, kakšen vpliv ima to dejstvo na kvaliteto hrane. Želim, da bi uporabniki to dejstvo upoštevali.

Naša kuhinja, kjer sem vodja, obratuje že 17. leto. V vseh teh letih smo poskušali ustreči uporabnikom. V naši menzi sedaj prehranjujemo približno 3.000 delavcev dnevno na sedmih lokacijah in na gradbiščih na ljubljanskem območju. Približno polovica teh delavcev uživa toplo malico, druga polovica pa si izbira hrano po želji, to je kupuje si posebne malice ali pa kupuje prehranske artikle enkrat mesečno za porabo doma.

Menim, da so delavci, ki se hranijo na ta način, nekoliko prikrajšani, kajti regres za tako prehrano je izplačan v višini kalkulacije za topli obrok. Posebne malice, ki jih delav-

ci plačajo z boni, so bolj obremenjene z režijskim dodatkom, zato so tudi dražje kot polje malice.

Za vse naše proizvode vodimo kalkulacije, ki pa nam v zadnjem času jemljejo veliko časa zaradi stalnega nenormalnega spreminjanja nabavnih cen hrane. Vendar to nam ne bi bil izgovor, da ne bi mogli biti boljši. V bistvu se podrejamu gostinskemu reku: „Gost ima vedno prav“, vendar pa mora tisti, ki trdi, da ima prav, to dokazati.

V prihodnje bi radi poslovanje Centralne kuhinje posodobili, znižali stroške poslovanja, tehnološko posodobili kuhinjo, za kar bodo potrebna dodatna finančna vlaganja. Poskrbeti bomo morali za obnovo kadrov.

Želim, da bi uporabniki prihajali s svojimi pripombami k delavcem centralne kuhinje, da bi tako skupaj reševali probleme.

O cenah naših uslug za prihodnje leto še ne morem govoriti, kajti ni znan plan stroškov, pa tudi ni znano, kakšne bodo cene materialov po novem letu.

Delavci centralne kuhinje voščijo vsem svojim uporabnikom srečno leto 1988.

Marija Primožič

Livar in malica

Delovna organizacija Livar zaposluje preko 800 delavcev. Delo livarjev je organizirano v treh izmenah, delo vzdrževalcev pa v tako imenovanem turnusu. Zato je temu prilagojeno tudi delo oddelka družbene prehrane, to je oddelka, ki dnevno skrbi za pripravo toplih obrokov in to že od leta 1967.

Devet kuharic pripravi dnevno povprečno 650 obrokov. O kvaliteti pripravljenih obrokov lahko rečemo, da je zadovoljiva, kajti ni enostavno pripraviti tolikšnega števila obrokov, pa še dobri naj bi bili. Do sedaj ni bilo bistvenih pripomb na kvaliteto hrane. Seveda se včasih najdejo tudi taki, ki kritizirajo, vendar kot pravi star pregovor iz naših južnih krajev: „Sto ljudi, sto čudi.“ Če bi namreč povprašali delavce, kaj menijo o prehrani, bi verjetno dobili široko paleto različnih odgovorov.

Hrana se deli večkrat dnevno in to: za dopoldansko izmeno ob 9. uri; za vzdrževalce in ostale, ki opravljajo nadure od 13.30; za II. izmeno ob 17.30; za vzdrževalce, ki opravljajo delo v turnusu ob 21.30 za III. izmeno (50—60 obrokov) ob drugi uri zjutraj.

Ta del razmišljanja bi lahko zaključili s tem, da pri nas kljub polemikam prave resnične potrebe po ustvarjalnem delu še nismo dojeli (strokovni kader imamo), saj so lastniki znanja največkrat v vlogi proizvajalca in prodajalca nekurantnega blaga. Temu pa cena vedno določa kupec, če ta sploh obstaja. Sele, ko bo znanje postalo konjunktorno blago, mu bo cena določila lastnik. V bistvu so pri nas intelektualne stvaritve na razprodaji, zaloge pa ne tako velike. Razen tega ima znanje paradoksalno lastnost, da tudi po prodaji ostane v celoti na zalogi. Znanja inovatorjev ni mogoče zadržati, v tehnični dokumentaciji znanje obstaja, ni pa tam ostalega znanja, ki ga ima le ustvarjalec.

Ustvarjalnost in vodenje

Šele v zadnjem času se je ponekod pojavila potreba po znanju za vodenje. Doselej ta potreba v delovnih in drugih organizacijah ni bila izkazana. Vodenje pa pri nas še ne predstavlja profesionalnega strokovnega dela, ampak le funkcijo, ki je povezana s hierarhičnim položajem. To ima čisto neposredno negativni odnos do ustvarjalnosti in do vrednotenja ustvarjalnosti.

Vodenje kot funkcija pomeni tudi, da se na položaj vodje običajno pride na dva načina. Eden je družbenopolitična aktivnost, drugi pa uspešno pri strokovnem delu. Oba načina ta pomanjkljiva, ker nobeden ne upošteva bolj bistvenih osnovnih kriterijev. Ti pa so razen splošne razgledanosti in zrele osebnosti tudi dovolj jasno definirane specifične sposobnosti in osebnostne lastnosti, ki so potrebne za vodenje. V primeru kadrovanja s pomočjo družbenopolitične aktivnosti se vodi na osnovi zdravega razuma, v drugem primeru pa se dober strokovnjak največkrat spreminja v slabega vodjo. Tako izgubimo strokovnjaka in dobimo slabega vodjo, za katerega je značilna logična napaka

presojanja, ki učinkovitost strokovnega dela izenačuje z uspešnostjo vodenja. Če potrdimo tezo, da je potrebno vodenje v smislu strokovnega vodenja, potem so za to potrebne tudi določene sposobnosti in osebnostne lastnosti, ki niso tako pogoste, oziroma jih ima malo ljudi. In ne samo to, predvsem so potrebna tudi večdisciplinarna strokovna znanja. Praviloma naj vodja ne bi opravljal rutinskega dela, prav tako naj ne bi bil eden od sodelavcev, kar je pri nas zelo pogosto. Vodja bi moral predvsem organizirati in koordinirati delo, ocenjevati delo delavcev, ki jih vodi, glede strokovnega dela pa delavcem biti svetovalec. Za tako strokovno kvaliteto vodenje je potrebno dokaj obsežno strokovno znanje, ki ga ni mogoče doseči samo s prakso. Ugotovitve kažejo celo nasprotno. Praksa namreč fiksira določene ustaljene oblike obnašanja, ki so negativno nadomestilo za strokovno znanje s tega področja. Primeri nestrokovnega opravljanja funkcije vodenja so očitni že kar pri ocenjevanju delovne ali ustvarjalne uspešnosti (učinkovitosti). Variabilni deli osebnega dohodka delavcev so že kar praviloma žrtve uravnalovke. Pogosto se najbolje nagraduje kvantitativno rutinsko delo. Vzroki za napake so psihološkega izvora. Različni izvori napak ocenjevanja ljudi so v psihologiji že dobro obdelani. Če bi jih ocenjevalci poznali, bi vsaj zmanjšali njihov vpliv, če jih že ne bi odpravili. Tudi nekatere neustrezne osebnostne lastnosti vodij, nedinamično spremljanje motivacijskih nihanj pri delavcih spreminja ocenjevanje delavcev v neko osebno konstanto. Že s tem dejstvom pa ocenjevanje ni več stimulativno.

Za ocenjevanje ustvarjalne učinkovitosti bi morali izdelati ocenjevalne kriterije, ki bi jih stalno izpolnjevali in dopolnjevali, namesto da bi imeli 10 let iste in enake kriterije ali da so končno

Stroški hrane delavcev, se kot drugih ozidih krijejo iz materialnih stroškov in znašajo od 1. 10. 1988 dalje, glede na ceno obroka 27.500 din mesečno na zaposlenega.

V preteklosti je minimalen znesek prispeval tudi delavec, vendar je bilo kasneje ugotovljeno, da je s predvidenimi sredstvi mogoče pokriti stroške hrane, zato je bil prispevek delavca v začetku letošnjega leta opuščen.

Glede na večkrat izraženo željo predvsem s strani delavcev, ki jim tako kalorično bogata hrana ne odgovarja, je z oddelkom kuhinje dogovorjeno, da bodo dnevno pripravljali tudi določeno število sendvičev. S tem želimo popestriti ponudbo.

Povedati pa je potrebno še to, da ima DO Livar z Zavodom za socialno medicino in higieno v Ljubljani sklenjen dogovor, po katerem za vod mesečno naredi bakteriološko analizo vzorca posameznega obroka. Vendar do danes ni bila ugotovljena mikrobiološka oporečnost hrane.

I. M

Okrogli mizi na rob

Vzroki neustvarjalnosti

V prejšnji številki IMP Glasnika na strani 4 v poročilu z okrogle mize, posvečene jubileju IMP o razvoju in raziskavah v IMP-ju je med drugim naveden podatek, ki kaže na porazno sliko glede števila prijavljenih patentov v Jugoslaviji in povsem razvitem svetom. Število patentov bi morali povečati za 44-krat, da bi dohiti razvite. Podatki za katerokoli leto kažejo, da smo v proizvodnji novega znanja na repu in celo pod njim. Kot družba smo torej ustvarjalno neučinkoviti in bomo, če se bo tako stanje nadaljevalo, po napovedih sociologov hitreje drseli v tehnološko odvisnost, kar nekateri imenujejo tudi tehnološki kolonializem. Vprašanje ustvarjalnosti je usodno za družbo v celoti in vsako delovno organizacijo posebej. Prav gotovo je znanje in inovativnost eksistenčnega pomena tudi za IMP.

Kje so vzroki za tako stanje pri nas? Vsekakor zroka enostavno ni mogoče opredeliti, ker je problem ustvarjalnosti kompleksen. Odkrivanje in poznavanje osnovnih vzrokov pa je bistvenega pomena za saniranje stanja ter kvalitativni premik.

Prvo, kar ne bi smeli zanemariti, je dejstvo, da sta ustvarjalnost, kot dejavnost človeka in novo znanje kot rezultat te dejavnosti, glede na izvor povsem individualna pojava. Čeprav lahko nastajata v skupinah, sta vendarle skupek in ne brezosebna kvantiteta. Tako je intelektualno sposoben, talentiran posameznik z inovativno usmeritvijo za vsako delovno organizacijo izrednega pomena. Tega se ponekod dobro zavedajo in poskušajo pridobiti in motivirati za sodelovanje najposobnejše kadre ter jih tudi obdržati.

Posameznikove potrebe in motivacija, ki iz njih izhajajo, je lahko notranja ali zunanja. Notranja motivacija (notranje pobude) za ustvarjalno delovanje so značilne predvsem za umetnike in znanstvenike. Zunanja motivacija (zunanje vzpodbude) pa predvsem za inovatorje. Pri njih ustvarjalnost vzpodbujajo in pogojujejo konkretni problemi in potrebe v neposrednem delovnem

okolju. Razumljivo je, da tudi pri inovatorjih delno nastopajo notranji motivi, kot tudi pri umetnikih delno tudi zunanji, gre za različna razmerja v izvoru motivov.

Večini ustvarjalnim posameznikom torej ne zadostuje le močan notranji motiv. Potrebujeto se dodatne posebne vzpodbude okolja. Vzpodbude iz okolja so na primer zlasti potrebne strokovnjakom, inženirjem, ki delajo v razvojnih službah delovnih organizacij. Ker mora biti razvojno delo usmerjeno in organizirano, je jasno, da morajo tudi vzpodbude prihajati od zunaj.

Na zunanjo stimulacijo človek ni pasiven, odziva se skladno s svojimi pričakovanji. Ta pa so v sorazmerju z vloženim trudom in z lastno predstavo o delovni učinkovitosti. Zato naša stimulacija, ki bazira na uravnalovki, pomeni hudo oviro in predstavlja motivacijsko statičnost, namesto motivacijske dinamike. Vsako iniciativo, ki spreminja obstoječe stanje, uravnalovka duši. V največji meri pa to vpliva na ustvarjalnost, ki producira novo znanje. Kot proizvod pa ima novo znanje pravo ceno le tam, v tisti družbi, okolju, delovni organizaciji, kjer je resnično potrebno. Prav tako potreba in ustvarjalnih stro-

kovnjakih sprosti motive. Resnična potreba pa pomeni to, da je določeno konkretno okolje pripravljeno ustvarjalno delo primerno nematerialno in materialno stimulirati.

Zavist

Nagrajevanje ustvarjalnosti zlasti inovativnosti pogosto spremlja znana človekova lastnost, ki ji pravimo zavist. To čustveno stanje v naših okoljih pogosto sproža konfliktna stanja, zaradi katerih se potem neracionalno izgublja energija in troši delovni čas. Pogosto v takih primerih sodimo, da so ljudje pač primitivni, zaostali, ne razumejo pomena inovativnosti. Napaka pa je v tem, da normalno čustveno stanje, ki nastane v taki situaciji, opredeljujemo za neukost, primitivizem in podobno (mar kdo ni podvržen takemu stanju?).

Zdravila za tako stanje ne poznamo, učinkovita preventiva pa obstaja. Ta sestoji v tem, da se v določenih primerih nestrokovno javno kontrolo nad osebnim dohodkom, oziroma nadomestilom za delo izključijo. Z javnim objavljanjem izjemnih dohodkov za izjemno delo se sproži pri človeku proces subjektivnih primerjav, ki končno pripelje do zaviranja ustvarjalnosti, hkrati pa ne preprečuje delovne učinkovitosti. (Nestrokovno javno kontrolo bi bilo smiselno izključiti tudi pri nekaterih drugih izrazito strokovnih potezah — odločitvah, za katere bi porabili veliko časa in energije, da bi jo vsi dojeli in nato v svojih okoljih pravilno tolmačili. Nepravilno tolmačenje pa brez potrebe vznemirja zaposlene in znižuje produktivnost. V tem primeru bi bilo tudi bolj jasno, kdo je odločal in kdo je odgovoren za posledice.)

EMIL SMREKAR

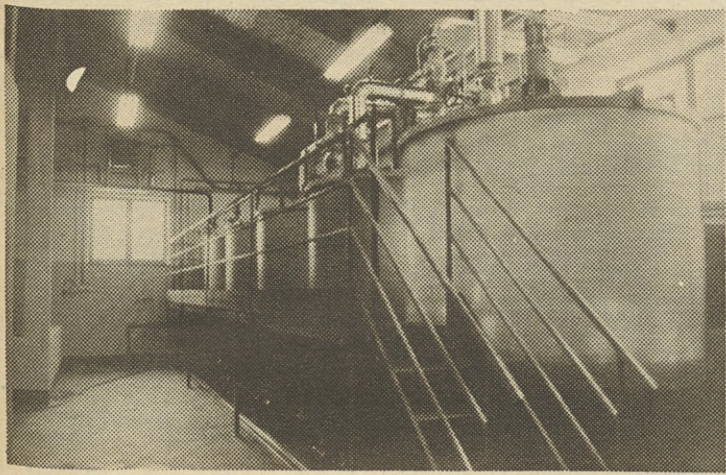
Gradbišča

Čistilna naprava

Ptujski Eko je v Usnjarni Šmartno pri Litiji (objektu Industrije usnja Vrhnika) ob koncu novembra zaključil montažo strojnih in električnih instalacij na objektu čistilne naprave. Le ta je namenjena za prečiščevanje odpadnih vod, ki nastanejo pri obdelavi usnja in krzna.

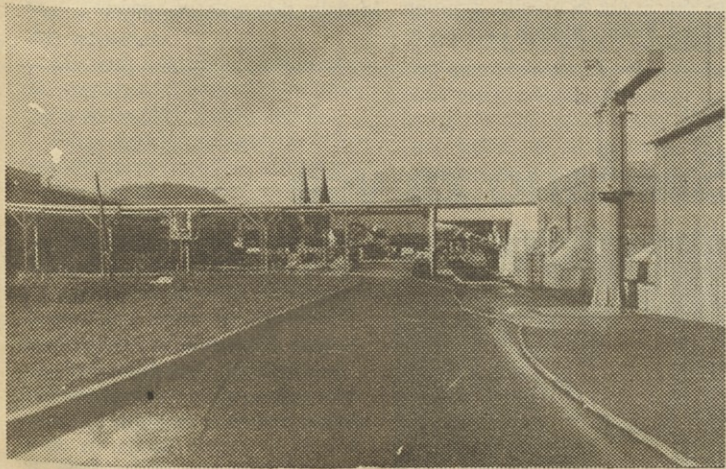
prečno 8 monterjev. Vodja gradbišča je bil Marjan Ules, vodilni monter pa Mirko Vidovič. Vrednost del, ki jih je opravil naš ptujski tozd, je po osnovni pogodbi znašala 250 milijonov dinarjev.

Gradbena dela je opravil Beton Zasavje. Celotni nadzor nad grad-

Naprava bo omogočala, da se bo voda pri čiščenju spuščala v potok. To je druga taka naprava, ki jo je zmontiral naš tozd Eko za potrebe usnjarske industrije. Prvo je namreč zmontiral na objektu usnjarne In-

njo je izvajala investicijska skupina Industrije usnja Vrhnika. Ta vrhniška tovarna je bila tudi investor gradnje tega prepotrebne objekta. Od opreme, ki so jo vgradili, je bilo le nekaj malega uvožene, glavnina

dustrije usnja Vrhnika leta 1982. Tako si je tozd na tem področju pridobil kar dobre izkušnje.

Na tem objektu je Montaža Maribor opravila montažno ogrevanje. Ekovi monterji so začeli delati junija. Eko je imel na gradbišču pov-

pa je bila jugoslovanska.

Ekov vodja montaže Marjan Ules se je pohvalil, da so monterji dobro sodelovali z izvajalci gradbenih del, posebno zgradbo pa je bilo sodelovanje z investitorjem.

M. P.

Portreti

Marjan Jančar

Ni moč trditi, da je to praksa, vendar je v tem mojem, sicer ne dolgem druženju z IMP-jem, sem že večkrat naletel na ljudi, ki so odgovorni za posamezna gradbišča, da so prišli do tega „položaja“ kar v organizaciji. To so pogosto ljudje, ki so začeli kot vajenci, ne trdim sicer, da je to pravilo. Vendar eden takih je tudi Marjan Jančar, ki je začel v mariborski Montaži že leta 1966 kot vajenec. „Vendar po šolanju in vojaščini s tem nisem bil zadovoljen in sem nadaljeval s šolanjem seveda ob delu. Tako sedaj opravljam delo vodje montaže, če temu tako rečeva že dobrih 12 let. Eden mojih večjih objektov, ki sem ga vodil, je bil v Črnem Petrovcu. Zatem sem se podal v Irak, kjer sem bil dobro leto in pol vodja vzdrževanja strojnih instalacij.“

Seveda, ko prideš na gradbišče, še posebej sedaj v tem turobnem jesenskem vremenu, se ti zdi, da imajo ti „vodilni“ kar dobro in nasproti pogojem dela drugih luksuzne pogoje. Na stenah in na delovnih mizah so sicer razgrnjeni načrti, vendar se počutiš, kot da bi prišel v kakšno kmečko kamro s toplim zapetkom. Toda to je le navidezno laagodje, ki pa ne odraža dejanske slike odgovornosti in dela vodje montaže. „Na videz je res tako, vendar za zaokroženo podobo vloge, ki jo imam, je treba povedati, da je nadzorna vloga „podrejenih“, če se tako izrazim, tisto minimalno, s čimer se ukvarjam. Povedati je treba, da kakšnih posebnih problemov z delom naših delavcev nimam. Veliko pomembnejše je moje delo pri sami organizaciji dela na gradbišču, ki ga je potrebno načrtovati v skladu s terminskim načrtom izvedbe gradbincev. Organizirati je potrebno dostavo materiala, koordinirati dela med vsemi izvajalci. Hkrati pa je na vodji montaže vsa odgovornost do zaključka del in po tehnič-

nem prvenstvu ter opravljenih poskusnih pogonih.“

Hubert Kasper je začel kot, da bi odprl osebo izkaznico. Povedal nam je, čeprav se je najprej pogovorila otepal kot hudič križa, da je po poklicu sicer elektro tehnik, ki pa se je pretežni del svoje dosedanje strokovne kariere, če jo tako imenujemo, pečal z dvigali. „Če ste me že pregovorili, bom poskušal nekaj povedati,“ je kar naprej moledoval Hubert. „Dvigala so res moja, rekel bi, poklicna ljubezen, saj sem se z njimi najprej pečal točno 15 let v Zvezni republiki Nemčiji. Tam sem bil namreč zaposlen v tovarni dvigal. Če se povrnem v tiste čase, me kar malo stisne. To so bili resda časi, ko se je veliko delalo, tod vedel si, zakaj delaš. Pa ne samo to, saj ne morem trditi, da je v IMP-ju slabo, ali da se ne dela, toda ko se ozrem na to, kako smo sposobni vse skupaj zakomplicirati, pa si tudi mislim svoje. Pa spet ne mislim na IMP ampak širše, to pa je vzrok, da skorajda vsepovsod škriplje. Pa pustimo, zdaj to, kajti meni je politiziranje tuje. Če nadaljujem, sem tudi po vrtnitvi ostal privezan na dvigala, saj sem se zaposlil v IMP-jevi delovni organizaciji Dvigalo, kjer sem bil nekaj časa, vendar če sem odkrit, sem bil tam ravno v najbolj čudnih časih te delovne organizacije. Priznati moram, da sem bil z dvigali zelo tesno povezan, vendar ti odnosi, še bolj pa družina, kajti po rodu sem le Mariborčan, so bili vzrok, da sem odšel iz Ljubljane. Imel sem pač to srečo, da sem se lahko zaposlil v Inženiringu IMP-ja v Mariboru, tako da sem ostal IMP-jevec. Sedaj se trenutno ubadam s tem Veminim gradbiščem, ki je moj prvi tako velik objekt, vendar moram reči, da ravno zaradi dobrega sodelovanja med vsemi IMP-jevci na tem objektu nimamo nobenih težav.“

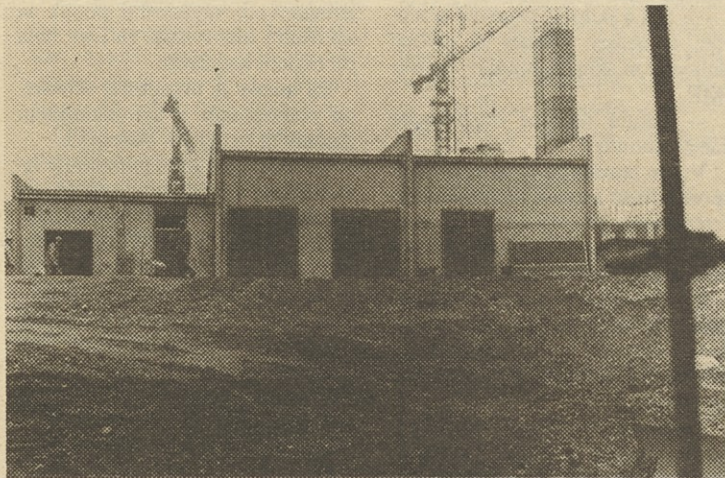
Vema

Celovit nastop

Ko se človek približuje Mariboru — seveda z ljubljanske strani — se mu postavi pred oči mogočne zgradbe Skladiščno trgovsko transportnega centra. Bog si ga vеди, katera organizacija ima tam svoje prostore, vendar v oči pade nova zgradba, gradbinci ali monterji pravijo temu objekt. Mimogrede seveda izstopa po rumeni barvi, ko pa si človek to zgradbo podrobneje ogleda, vidi, da gre res za objekt, ki so mu začeli dajati končno podobo. Gre za nove skladiščne prostore mariborske Veme. Ko se odločiš, da si za deva pobleže ogledaš, pa ne zaradi „firbca“, ampak zaradi „poslovnega“ interesa, pa te pograbí sveta jeza, ko se prebijaš po blatu in mlakužah do barak — sedeža vseh izvajalcev del. Nas je popeljal do tja vodja montaže Marjan Jančar.

Seveda je to gradbišče eno od največjih, s katerimi se trenutno ubada IMP. Razen Montaže, ki izvaja strojne instalacije, sta tu poleg Inženiringa prisotni še dve IMP-jevi organizaciji, in sicer ptujski

vrednost objekta okrog 10 milijard dinarjev. Ob tem nas je seveda zanimalo, če je IMP pobral kakšen dinarček za svoje delo že pred začetkom same gradnje oziroma montažnih del. Kot nam je povedal vodja

Energetski objekt

Eko, ki dela elektroinstalacije in Dvigalo. Vrednost del, ki jih bo opravil IMP, znaša nekaj čez milijardo 950 milijonov dinarjev. Od tega je vrednost strojnih instalacij 975 milijonov, vrednost elektroinstalacij 651 milijonov in dvigal nekaj čez 92 milijonov dinarjev. Delež Inženiringa z nekaterimi kooperanti pa je 232 milijonov dinarjev. Če smo že pri vrednosti naših del, povejmo, da je predvidena celotna predračunska

objekta Hubert Kasper, se vsa dela opravljajo po projektih investitorja, ki jih je pripravil IBT iz Ljubljane, strojne instalacije pa je projektiral PMI-jev tozd Projektiva.

Izvedba

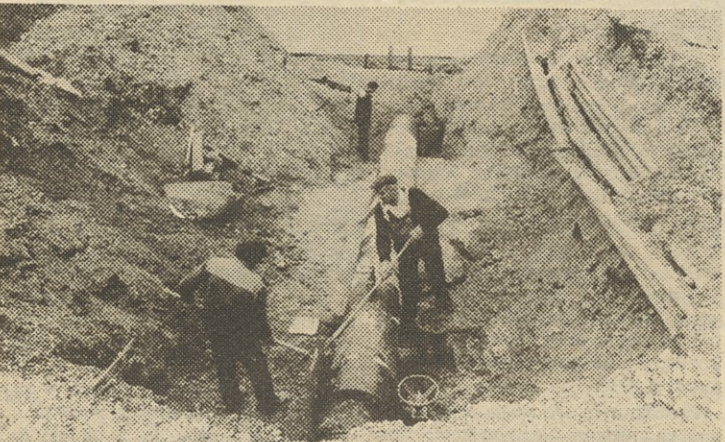
Pa preidimo od finančne plati, ki je za nas v tem trenutku najbolj zanimiva, k operativni izvedbi, če smo dosledni žargonu. Marjan Jančar,

Mercator tik pred zdajci

Iz zime v zimo

Za Bežigradom na Titovi cesti v bližini Mladinske knjige je zrasla lepa Mercatorjeva poslovna stavba — sestavljena iz dveh stolpnic, ki ju povezuje vezni trakt. V objektu so poslovni prostori in drugi pripadajoči prostori kot so: restavracija, konferenčne dvorane, banketna dvorana, aperitiv bar, čajne kuhinje v etažah. V prvi kleti so številni prostori, namenjeni za lokale.

IMP je lani junija podpisal pogodbo za izvajanje del na tem gradbišču. Naši ozdi: Elektromonter, OV in Klima montaža so se vključili

Toplovod

v instalacijska dela po zaključku gradbenih del.

Elektromonter, ki je imel na tem gradbišču okoli 15 do 20 monterjev, vodjo montaže Antona Pristova, vodilne monterje Tomaža Škrjanca, Vida Štručlja, je vgradil instalacije za luč, moč in strelovod ter šibko točne instalacije kot so: telefonija, interfonija, pa TV naprave, vplomno ozvočenje, požarno varne naprave, terminale, ure itd.

OV, ki je imel v največji sezoni na gradbišču 8 do 10 monterjev za centralno kurjavo, pa 7 monterjev za vodovod, vodjo montaže Ignaca Bobiča, in vodilna monterja Alojza Prijatelja in Tineta Gostiča, je opravil vsa strojno instalacijska dela za vodovod in ogrevanje.

Iz Klima montaže, ki je vgradila instalacije za prezračevanje zgradbe, je bil vodja montaže Franc Šepic.

Skupna vrednost vseh IMP-jevih del z dodatnima aneksoma znaša 1 milijardo 150 milijonov dinarjev.

Kot je povedal Anton Pristov iz Elektromonterja, je bilo delo včasih težavno zaradi velikega števila različnih instalacij glede zahtev statika in zaradi ločitev instalacij, ki so potrebne za nemoteno delovanje. Težave so bile v zimskem času, ko so morali monterji v najhujši zimi in pogostih padavinah delati v odpr-

Montaža

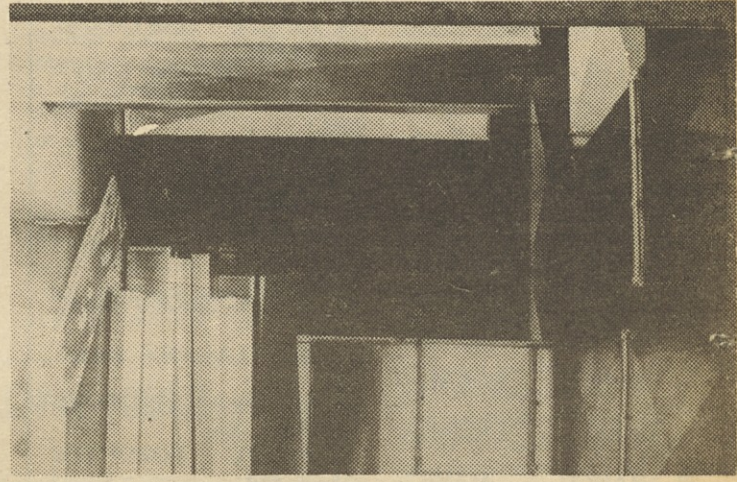
vodja montaže pravi, da objekt kljub svoji velikosti (105 krat 120 metrov), ni posebej zahteven, je pa izredno velik. To nam nenazadnje dokazuje tudi podatek, da bodo vgradili okrog 20 kilometrov raznovrstnih cevi. Sicer pa obsegajo Montažne obveznosti vgraditev celotnega prezračevanja, ki mimogrede, ni tehnološko zahtevno delo. Tako so nam povedali naši monterji, saj ne vgrajujejo energetske zahtevnejših, oziroma, da smo natančnejši, ves sistem tudi pri ogrevanju nima vgrajenih povratnikov toplote. Razumljivo je, da se investitorji danes težko odločajo za takšne naložbe, če vemo, kakšni so problemi investitorjev, razmišlja Hubert Kasper. Ob prezračevanju je tu še centralno ogrevanje, razvod hladne in tople vode, hidrantsko omrežje, strešni odtoki in naprave za avtomatsko vodno gašenje v primeru požara. Ena od prednosti pri izvedbi montažnih del tudi na tem gradbišču je to, da vgrajujejo predvsem IMP-jevo opremo. „Resda objekt tehnično ni zahteven, najzahtevnejši del je vse-kakor Energetski objekt, ki pa ima še tri podpostaje v sami zgradbi. Energetska postaja obsega kotlovnico, avtomatsko protipožarno strojnico, trafo postajo in diselski agregat. V tem sklopu je kompresorska podpostaja. Sicer pa je ogrevanje klasično, en del podkletenega prostora pa bo toplozračno ogrevan. „Rok, v katerem mora biti

objekt zgrajen, je bil predviden 11 mesecev, kar pomeni za nas monterje 6 do 7 mesecev,“ pravi Marjan Jančar.

Podobno je tudi z električarji, ki so sedaj prav tako v polnem zamahu s svojim delom. Dela, ki jih izvaja ptujski Eko, obsegajo celotno omrežje za jaki tok, trafo postajo in disel agregat, zunanjo razsvetlavo, šibki tok, instalacije za telefonijo in ozvočenje ter javljalce požara. Tudi tu ne gre za tehnično izredno zahtevna dela, vendar pa so ta dela zahtevna po obsegu. K temu moramo dodati še izdelavo in montažo štirih tovornih dvigal, ki pa pridejo na vrsto pozneje.

Roki so napeti, s tem se strinjajo vsi na gradbišču, še posebej v sedanjih fazi, ko je potrebno pripraviti primarna omrežja, da bodo gradbeniki lahko nadaljevali z deli. Toda to ni poseben problem, kajti monterji se svojih rokov držijo, v tem trenutku jih celo nekoliko prehitujejo, tako da ni bojazni, da objekta ne bi pravočasno oziroma v skladu s terminskim planom tudi končali. Ne nazadnje so vzrok za preseganje načrtov tudi dokaj ugodne vremenske razmere. Sicer pa kljub temu, da so dela v polnem zamahu, se bo 35 strojnih in 15 elektromontažerjev ubadalo z Vemo še celo zimo.

Kar se pogojev dela tiče, so pač takšni, kot so, pravijo odgovorni, čeprav zaradi bližine gradbišča de-

V eni od razdelilnih postaj

tem objektu. Poleti pa je bil problem v tem, da so morali delati tudi ob popoldnevih, pa ob sobotah in nedeljah zato, ker je SGP Grosuplje delal z zunanjimi kooperanti, ki jim ustreza podaljšani delovni čas.

Elektromonterji monterji so dobro sodelovali tako z IMP-jevima izvajalcema kot tudi z drugimi. Probleme pa so sproti reševali na rednih tedenskih operativnih sestankih.

Ignac Bobič iz Oveje je povedal, da je bil problem kratek rok, glede del, ki so jih morali opraviti.

Tudi za Ovejeve monterje je bilo delo težavno zaradi hude zime, obilice snega in pa zato, ker so delali v odprtem objektu, na prepihu. Toda, je dejal Bobič, so monterji kljub temu ves čas normalno delali, saj drugače ne bi mogli opraviti vseh del v tako kratkem roku.

Odgovorni koordinator za obseg IMP-jevih del na tem gradbišču Roman Dermelj, pa je povedal, da so bila dela, ki jih je opravil IMP, zelo zahtevna tako po obsegu kot tudi po prostorski razporeditvi posebno v kletnih etažah zaradi zelo majhnega razpoložljivega prostora, kjer potekajo vse instalacije in zaradi prenatrpanosti instalacij na nekaterih mestih v kletnih etažah.

Rok gradnje je bil prekoračen za približno dva meseca. Objekt je bil pred koncem novembra tehnično pregledan. Investitor Mercator pa se bo vanj vselil predvidoma sredi decembra.

M. P.

K odpravi zastojev

V Tomosu pred rokom

Štiri dni pred rokom so delavci koprskke Montaže končali z delom na obnovi sistema ogrevanja in prezračevanja v Tomosu. Resda je bilo pred pridobitvijo posla nekaj težav predvsem zaradi nelojalne konkurence znotraj IMP-ja, kar se je na koncu odrazilo pri sklenitvi posla. Sicer pa se je takšen nastop odrazil tudi v dvomih v sposobnost koprskke Montaže. Kot nam je povedal direktor Montaže Zorko Cerkvenik ga konkurenca znotraj sistema i moti in se mu zdi nekaj povse normalnega, moteče je edino takšen nastop, ko se konkurenčni partnerje poskušajo izriniti na nekorekten način in to v organizacijah ozirno investitorjih, kjer so že dokazali svojo kakovost. Toliko za uvod.

Sicer pa so bila dela vredna 18 milijonov dinarjev, od tega je bil vrednost del, ki jih je opravil Elektromonter 25 milijonov dinarjev. Dela v stari hali so obsegala toplozračno ogrevanje in prezračevanje glavnega proizvodnega dela. Ogrevanje je izvedeno tako, da se iz tovarniške kotlovnice dovaja vroča voda do izmenjevalca v strojnici, od tam pa se ogrevata dve vpihovalni napravi na strehi prizidka. Ti napravi ob mešanju in dogrevanju svežega in povratnega zraka iz hale vpihovajeta topel zrak v neposredno bližino delovnih mest. V letnem času pa bo hala prezračevana s pomočjo aksialnih ventilatorjev. Poleg nekajkratnega zmanjšanja toplotnih izgub in pridobitve 45 kvadratnih metrov prostora, je velika prednost za normalno delovanje numerično krmiljenih strojev, ki so imeli prej zaradi preniknih temperatur preveč zastojev.

J. V.

JUBILEJI, PRIZNANJA, PRAZNOVANJA, NAGRADE

Priznanja Sozda IMP za leto 1987

Za izjemno uspešno in prizadevno delo

1. STANETU PLEČNIKU (Trata-A)
2. DRAGANU ZAFIROVIČU (Skip)
3. MOJCI ŠETINA (Skip)
4. LJUDMILI NOVAK (DS IKO)
5. DOROTEJI ŠIMIC (DS IKO)
6. SLAVKU ŠUŠTERŠIČU (Trata Č)
7. ANTONU ČRNČECU (Trata-Č)
8. IVANU KAŠU (Itak)
9. ALEKSU LIŠČINSKEMU (Itak)
10. ALOJZU KALANU (INŽ)
11. KONRADU ČERNČIČU (INŽ)
12. JANEZU BABNIKU (INŽ)
13. JOŽETU BRATOVČAKU (IP Ce)
14. FRANCU ČRETNIKU (IP Ce)
15. JOŽETU MARINKU (MP Ce)
16. MARJANU KUNAJU (MP Ce)
17. STANKI KRAMPERŠEK (DS Klima)
18. MARKU ČERNILOGARJU (TIO)
19. BRANKU BOŽIČU (TIO)
20. MAKSIMILJANU MAKSELJU (TIO)
21. MARIJI BEVK (TIO)
22. VOJISLAVU MARTINEŠIČU (TIO)
23. JOŽETU ZAJCU (TIO)
24. FRANCU SEJAKU (TIO)
25. IVANU REJCU (TIO)
26. ANICI POŽENEL (TIO)
27. JANEZU ŽIROVNIKU (OV)
28. FRANCU KOKALJU (OV)
29. DARKU DREMLJU (LSNL)
30. FRANCU MARIČU (LSNL)
31. JOŽETU VIDMARJU (LSNL)
32. JOŽETU KALARJU (LSNL)
33. IVANKI ZUPANČIČ (LSNL)
34. FRANCKI JAVORNIK (LSNL)
35. SLAVKU MRVARJU (LSNL)
36. RUDOLFU ROUDIJU (VBK)
37. FRANCU ŽAGARJU (VBK)
38. JOŽETU PEVCU (TA)
39. JOŽETU VIRANTU (VIPO)
40. FLORIJANU KUTNARJU (VIPO)
41. JOŽIČI MARKOVIČ (DS Livar)
42. MAJDI PEČEK (DS Livar)
43. JOŽETU BAUDKU (DVG)
44. ANDREJU ERZARJU (DVG)
45. ALOJZU MLAKARJU (ISO)
46. LEOPOLDU BRUDERMANU (ISO)
47. VIKTORJU BOGATINU (ISO)
48. MARJANU DVORŠAKU (MM)
49. JOŽETU ZUPANIČU (MM)
50. STANKU PERŽANU (MM)
51. JOŽETU WEIXLU (MM)
52. JELENI BERVAR (MM)
53. STANISLAVU ŽLAUSU (MM)
54. JANEZU RUPNIKU (MM)
55. JANEZU PINTERJU (MM)
56. MARIJI HABJAN (MM)
57. FRIDERIKU PAVALECU (MM)
58. BRANKU PISANCU (MM)
59. ALOJZU GUNGLU (MM)
60. STANISLAVU ZORCU (MM)
61. ADAMU PERKU (Telekom)
62. MARJANU PEČARJU (Telekom)
63. IGORJU CERARJU (Telekom)
64. DRAGU JAMBREŠIČU (Telekom)
65. JANEZU SMOLNIKARJU (Telekom)

66. STANISLAVU BANKU (ELM)
  67. IVANU HABUŠU (ELM)
  68. VINKU HORJAKU (ELM)
  69. LEOPOLDU OPLOTNIKU (ELM)
  70. DIMITRIJU PEJIČU (ELM)
  71. JANEZU PETROVIČU (ELM)
  72. VIDI ŠTRUCLJU (ELM)
  73. VIKTORJU VIHARJU (ELM)
  74. MAGDALENI SVETEK (ELM)
  75. LEONU ŽITNIKU (ELM)
  76. SLOBODANU BRAJOVIČU (Energetika)
  77. FRANCU PRIJATELJU (Energetika)
  78. TOMAČU MIKLIČU (Energetika)
  79. ALOJZU GRUDNU (Energetika)
  80. JOŽEFU HEBARJU (P Mb)
  81. MARIJI ERJAVEC (P Mb)
  82. FRANCU SENEKOVIČU (P Mb)
  83. VIŠNJI MRŠIČ-MANESTAR (Marketing)
  84. JANEZU HARTMANU (Marketing)
  85. EDIJU DRGANU (KM)
  86. BELU BAGARIJU (Kmet. meh.)
  87. JOSIPU HORVATU (Kmet. meh.)
  88. JOŽEFU ELENOVCU (Kmet. meh.)
  89. JOŽEFU PINTARIČU (Kmet. meh.)
  90. JOŽEFU ZELKU (Kmet. meh.)
  91. GINI LAGANIS (Mont. Kp)
  92. VIKTORJU DRNOVŠČKU (Mont. Kp)
  93. JOŽETU POROPATU (Mont. Kp)
  94. STANISLAV REISSNERJU (Mont. Kp)
  95. ZVONIMIRU ROŽMANU (Mont. Kp)
  96. MIRI MALAVAŠIČ-ČERNIVEC (Int. b.)
  97. GASLSKEMU DRUŠTVU DO IKO
- Za posebne uspehe na področju vzgoje in izobraževanja:**
1. STOJANU SMODEJU (Trata-A)
- Za posebne uspehe na področju športne dejavnosti:**
1. FRANCU SREBRNJAKU (Trata-A)
  2. MILETU PAVLIČU (Trata-Č)
  3. MARTINU KARU (Kmet. meh.)
- Za uspešno delovanje na družbeno-političnem področju: samoupravljanja:**
1. MARIJI VRABL (DS Klima Ce)
  2. I EOPOLDU FAKINU (DVG) — (predlagatelj: Interna banka)
- Za poštvalnost pri reševanju življenj ali družbenega premoženja:**
1. KONRADU LENARDU (IP Ce)
- Za posebne uspehe na kulturnem področju:**
1. SLAVKU BELHANU (TIO)
  2. ANDREJU MURNU (TA)
  3. FERENCU VOGRINCU (Kmet. meh.)
- Za posebne uspehe pri razvijanju tehnologije:**
1. ANTONU ZAJCU (OV)
- Za posebne uspehe na področju inovacijske dejavnosti:**
1. PAVLU ŠVENDI (Kmet. meh.)
- Za uspešno uveljavljanje družbeno-ekonomskih načel v poslovanju:**
1. ANICI ROVANŠEK (Livar)
- Za posebne uspehe pri uvajanju sodobnih metod, znanst. in organizac. in tehn. dosežke:**
1. JUSTINI MIHELIČ (Ten. E)

Občni zbor

Boljše delovno vzdušje

Elektromonterji člani sindikata so 4. decembra imeli svoj občni zbor, na katerem so izvolili novo vodstvo, pregledali dosedanje delo in sprejeli finančno poročilo.

O tem, kaj vse je opravil izvršni odbor sindikata, je poročal dosednji predsednik IO sindikata. Kot je bilo slišati v poročilu, izvršni odbor te organizacije le ni sedel na lovrakah, saj je organiziral vrsto razprav o spremembah:

- pravilnika o delovnih razmerjih v DO Elektromonter,
- pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v delovni organizaciji Elektromonter,
- Sas o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v sozdu IMP,
- statuta delovne organizacije Elektromonter.

Vse te pravilnike in samoupravni sporazum so sprejeli oktobra na referendumu.

Oktobra so obravnavali letošnji devetmesečni obračun.

Na več načinov so pomagali sodelavcem tako na področju izboljšanja delovnih in življenjskih razmer kot tudi na področju socialne varnosti.

Delavcem so sofinancirali zdravljenje oziroma okrevanje v zdraviliščih, pa finančno pomagali sodelavcem, ki so bili dalj časa v bolniškem

staležu. To obliko pomoči so letos še dodatno dopolnili.

Vsak Elektromonterjev delavec se ima možnost včlaniti v BVP in tako koristiti iz tega naslova posojilo. Izvršni odbor sindikata je organiziral ogled kulturnih predstav, skrbel za udeleževanje delavcev na športnih tekmovanjih (zimske, letne igre IMP) in poskrbel za rekreacijo delavcev.

Sindikata je sodeloval pri razporedu Elektromonterjevih počitniških zmogljivosti, organiziral piknik in sindikalni izlet v Rim, za Dan žena pa obdaril sodelavke.

Za otroke je organiziral novoletno obdarovanje v Šentjakobskem gledališču, ki bo 26. decembra.

Za naprej, to je za prihajajoče leto 1988 pa si je sindikat naložil, da bo poskrbel za boljše delovno vzdušje, za večjo produktivnost dela, zmanjševanje materialnih stroškov, pa za učinkovitejšo gospodarjenje.

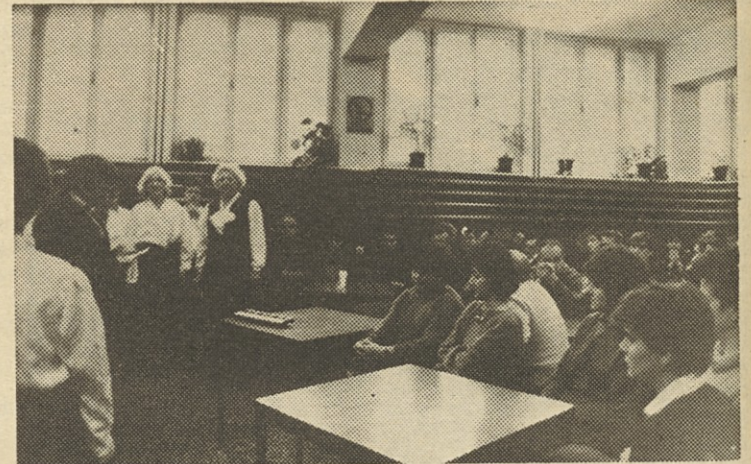
Ker ima IO sindikata težave pri informiranju sodelavcev zaradi specifičnosti montažnega dela, apelira na novoizvoljene člane izvršnega odbora sindikata in vse člane sindikata, da bi le ti čim tesneje sodelovali, saj bo tako delo sindikata bolj zaživele.

M. P.

Iko odlikovan

Neposredno pred praznovanjem Dneva republike, so v delovni organizaciji Iko pripravili krajšo slovesnost, ki so se je udeležili predstavniki skupščine občine Ljubljana-Šiška ter samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij de-

ljo dela. V tozdu Avtomatika sta bila odlikovana z Medaljo zaslug za narod Boris Gazvoda in Ivan Težak. V Itaku je bil odlikovan Anton Pančur z Redom dela z zlatim vencem in Zoltan Kovač z Medaljo dela. Anton Gradišek je prejel Red de-

S proslave

lone organizacije. Na tej slovesnosti je predsednik skupščine občine Rado Rotar podelil visoka državna odlikovanja, ki so jih prejeli delavci te delovne organizacije. Iz tozda Črpalke je bil odlikovan Josip Kolarič z redom zaslug za narod s srebrnim vencem, Franc Omahen pa z meda-

ljo s srebrnim vencem in Stanislav Poredoš s Skipa pa Medaljo dela. V delovni skupnosti pa je bila odlikovana Stanka Vičič z Medaljo zaslug za narod. Celotna delovna organizacija Iko pa je bila odlikovana z Medaljo dela z zlatim vencem.

ju

V kavarni Slon

Dva jubileja

Elektromonter je imel 4. decembra dvojno praznovanje: podelitev priznanj jubilarantom za 10, 20 in 30 let dela v IMP-ju, pa praznovanje ob 40. letnici IMP-ja. V ta namen je svoje delavce skupaj z jubilaranti povabil v kavarno Slon, kjer so dostojno obeležili obe praznovanja. Ko pa so bili takole vsi skupaj, pa so opravili še sindikalno nalogo — to je občni zbor sindikata.

Za 40-letnico IMP-ja je delavcem spregovoril direktor te delovne organizacije Jože Weis.

Govoril je ne le o zgodovini celotnega IMP-ja, pač pa je orisal tudi pot Elektromonterja.

40 let, je dejal, je dolga doba, doba uspehov, težav, razvoja, prizadevanja za visoko kvaliteto naših storitev, produktivnosti dela, skrbi za izboljšanje položaja delavcev, prizadevanja za pridobitev slovesa sposobne in zanesljive delovne organizacije.

in pohvale za dobro opravljeno delo, nam potrjujejo, da smo na pravi poti.

In še jim je govoril direktor, jih vzpodbujal k nadaljnjemu uspešnemu delu in stavil vanje upe ter se ob koncu zahvalil vsem, predvsem pa pionirjem razvoja za vloženi dolgoletni trud pri snavljanju, izgradnji in delovanju velikega gospodarskega sistema IMP.

Preden so podelili priznanja, ki jih je prejel 32 Elektromonterjevih delavcev, je jubilarantom posvetil svoj govor še predsednik delavskega sveta te delov-

M. P.

Izip

Svečano za vse

S podelitve

Izip ima letos kar 45 jubilarantov z 10, 20 in 30 letno delovno dobo v

IMP-ju. Za svečano podelitev priznanj so jubilarante povabili v zasebno gostilno v Podgorico. Preden so jim izročili priznanja, jim je predsednica Izipovega delavskega sveta Jasna Sedmak namenila kratek govor, v katerem je jubilarantom med drugim zaželela, da bi bili še naprej delovni v svojem okolju, ter da bi še dolgo srečno in zdravo živeli.

Jubilarante sta pozdravila in se jim zahvalila za dolgoletno uspešno delo tudi direktor Izipa Janez Miklavc in predsednik sindikata te delovne organizacije Aleš Fujan.

Po izročitvi priznanj jubilarantom pa so se vsi navzoči povslesili ob zvokih glasbe.

M. P.

Podelitev priznanj

„V času 40 let smo prehodili razvojno pot od prvih naporov pri obnovi opustošene domovine brez prave strokovne usposobljenosti, z zelo skromno tehnično opremljenostjo, z dela z velikim delovnim elanom naših delavcev do današnjih številnih tehnološko zahtevnih objektov, ki so nam vsem v ponos.“

Delovna organizacija Elektromonter je kot nekdanji tozdu Elektromontaža začela izstopati leta 1985 iz nekdanje delovne organizacije Emond in postuje kot enovita delovna organizacija od 1. januarja 1986.

Zavedamo se, da je za uspešen razvoj in kvalitetno delo pomemben človek — kvalificiran in strokovni delavec, zato smo kadrovanju, štipendiranju in izobraževanju ves čas namenjali veliko pozornost. Na teh kadrih temeljijo naši uspehi in bodočnost, sposobnost za hitrejši razvoj naše branže. Precejšnje število naših delavcev ostaja v tovarnah ali drugih subjektih za zahtevna vzdrževalna dela. To je dokaz, da so dobri strokovnjaki, ki so izšli iz vrst šole IMP.

Pred našim kolektivom so težavne naloge, ki jih postavljajo zaostroeno tržišče, izredno hiter tehnološki razvoj, ostra konkurenca in čedalje večje zahteve naročnikov.

Tem nalogam bomo kos le, če bomo delovali kvalitetno, hitro, učinkovito in racionalno. Le tako bomo obdržali ali izboljšali doseženi sloves in doseženo mesto v SRS, SFRJ in v tujini.

Številni objekti v domovini in tujini, opravljeni po omenjenih principih, kar dokazujejo prav tako številna priznanja

ne organizacije Peter Močnik. Takole je med drugim povedal:

„Govoril vam bom o nekem drugem pogledu na naše dolgoletno sodelovanje. Gre za naše medsebojne odnose, ki se zrealijo v našem vsakodnevnem delu na delovnih mestih, v samoupravnih organih, v družbenopolitičnih organizacijah, pa tudi v prostem času, ko se srečujemo zunaj naše delovne organizacije.“

Staro reklo je, da združeni dosežejo več kakor posameznik. To reklo je jasno, kaže se v obstoju in rezultatih dela naše delovne organizacije, pa naj pri tem mislimo na IMP kot celoto ali na Elektromonter. Občutek pripadnosti k isti stvari in istemu cilju je bil tisti, ki nam je dal moč v težkih trenutkih. V dobrih trenutkih je ta občutek pomenil mogočno samozavest, ki smo jo občutili ob rezultatih in uspehih svojega dela. Tudi vi ali bolje rečeno prav vi, naši jubilaranti, ste veliko prispevali k oblikovanju morale pripadnosti k naši stvari in naši delovni organizaciji.

Ob današnji priložnosti je potrebno znova poudariti bistveno in pomembno vlogo vas, naši jubilaranti, ki ste odigrali v razvoju in oblikovanju naše delovne organizacije pomembno vlogo, ki nam je svetel vzor pri našem delu. S poglobljanjem dobrih odnosov med sodelavci, s poglobljanjem odgovornosti in z doseganjem višje strokovnosti našega dela bomo dosegli še boljše rezultate in opravičili visoko mesto, ki ga kot kolektiv zasledamo v naši družbi. Zato vam čestitamo k vašemu jubileju ter vas vabimo, da še nadalje s svojim delom pomagate pri doseganju visokih ciljev, ki smo si jih zastavili.“

M. P.

Kozerija

Prodoren pogled

IMP-jevi vodilni možje so 13. novembra — to je na dan prazne 40-letnice IMP-ja zapustili svoje službene funkcije — tisoči zaposlenih pa so bili prepuščeni svojim iznajdljivostim, kako bodo tisti petek — pa povrh še trinajsti dan v mesecu (kakorkoli „vražji“ dan) predihali brez trenjenja pred „šefom“. Mnogi od njih „tam dol“ so se na ta dan le malce sprostili, zato pa je bilo nekaj manj efekta pri delu. Upravičeno se je, čeprav v skromni obliki, praznovalo štiri-deset let IMP-ja. Ta dan je bil torej resnično samoupravljaljski dan — brez ostrega očesa nadrejenih, ki so bili odsotni.

Omenjenega dne sem štiri ure prodorno gledal vso to vodilno množico — nekaj sto mož (žensk je bilo vmes samo za „seme“). Pod streho Cankarjevega doma so prihajali z mnogih strani, mnogi prvič in le-ti so tokrat videli, zakaj so jim „odtegovali“ del dohodka za kulturni dom.

Vidite, človek po sili razmer le dočaka, da vidi nekaj, kar ni pričakoval. Številni — posebno tisti, ki so bili obveščeni, da bodo dobili priznanje — so bili že precej pred deveto uro na hodnikih ter oblegali točilne mize. Toda vse je bilo v mejah stabilizacijskih prizadevanj. Nihče ni bil zrel za „teleče“ noge. V mesecu boja proti alkoholu. Celotno drugo lokalčke so ignorirali (razen nekaj izjem). Morda so ob koncu proslave pričakovali večje tekoči efekt.

Mnogi od teh mož so tega dne v tej pozni jeseni prvič pogegnili naše plašče, posebno tisti iz Prekmurja, tisti bližnji pa so

se oblekli malo manj — v jopiče. Veliko jih je zavezalo kravate. Neko dekle je nekoč, ko smo prišli s hribov, reklo železničarjem na vlaku, da moški zato nosijo kravate, ker mora biti vsak osel nekam privezan. Pa brez zamere, ob koncu leta lahko kaj šaljivega povemo, saj pravijo, da tudi direktorji koga ocenjujejo (o čemer pa morajo biti tajniče tiho).

Priznanje na tem ali onem področju si je treba zaslužiti. Nekaj nad stokrat je bilo treba na ta dan zaploskati prejmi-kom priznanj. Vsi nagrajeni so pod umetniško reprodukcijo prebrali o svojih zaslugah, za katere so dobili priznanja. Prav bi bilo, da bi to dali v okviru na službenem mestu kot: „Poglejte, na tem bom še v prihodnje aktivni. Doma pa bodo priznanje spravili v kot in nanj pozabili.“

Ko so se po prvem delu prazne dobro odpočili, odžejali na račun svojega žepa, se je začel resnejši del proslave, morda ne s 600 udeleženci, kolikor je bilo predvideno, a še z menoj, ki sem bil „na šverc“, nas je bilo veliko. In ko tako prvič gledač IMP-jevo elito skupaj, z njih lahko bereš uspehe in vzroke za izgube. Do IMP-jeve petdesetletnice je še dovolj priložnosti, da dosežemo četrtno toliko uspehov, kolikor smo jih doslej.

Se bo sozd razdrobil na manjše enote, bo homogenost kaj boljša, se bo program za varčevanje energije uveljavil povsod po deželi? Bodo uspehi prvih osmih nagrajencev, ki so dobili zlati znak IMP-ja vplivali na mlajše, da se bodo trudili pri delu?

FRAN VODNIK

Odlagališča

Vrste jedrskih odpadkov

Odpadke v glavnem delimo na tri vrste: nizko, srednje in visokoradioaktivne. Prvi dve vrsti ne razvijata toplote.

Visokoradioaktivne odpadke predstavljajo izrabljeno reaktorsko gorivo in proizvodi ponovne predelave goriva. Ker taki odpadki proizvajajo toploto, je to dejstvo potrebno upoštevati pri načrtovanju skladišč in pripomočkov za končno odstranitev.

Sredneradioaktivne odpadke predstavljajo obloge izrabljenega goriva, smole ionskih izmenjevalcev, okužena oprema, ipd. Pri rokovanju in transportu teh odpadkov je potrebna ustrezna zaščita.

Nizkoradioaktivni odpadki po zakonu o radioaktivnih snoveh še vedno presegajo mejo za „metanje v smetnjak“. To pomeni da volumen odpadka ne sme presegati 0,1 m³, aktivnost pa ne 10 mikro kirijev. Odpadki te vrste sestojijo iz okužene opreme, obleke, gradbenih delov, ipd. Ne prihajajo le iz jedrskih central, temveč tudi iz bolnic, industrije in znanstvenoraziskovalnih ustanov. Pri rokovanju z njimi in prevozu ni potrebna posebna zaščita.

Načini trajnega skladiščenja jedrskih odpadkov

Ko bodo srednje in visokoradioaktivne odpadke dokončno odložili, jih bodo izolirali z vrsto zaprek.

Prvo zapreko predstavlja ustrezna obdelava odpadka. Surove odpadke kemično obdelajo, da ti postanejo kemijsko obstojni ter fizično kompaktni. Taka obdelava lahko obsega zasteklitve odpadkov, vgrajevanje v umetne kamnine ali zapiranje v beton in bitumen. Ta zaščita ovira dostop vode na podzemnem odlagališču.

Naslednjo oviro predstavlja korozijsko obstojen kontejner, ki naj

bi dovolj dolgo ostal nepoškodovan, tudi do 1000 let. V tem času razpadejo tudi cezij 137 in stroncij 90.

Kontejnerje vložijo v odlagalni rov, ki ga nato zapolnijo in zatesnijo. Vendar tudi optimistična predvidevanja dopuščajo možnost, da bodo te umetne zapreke odpovedale. Upajo le, da bo do korozije kontejnerjev prišlo šele potem, ko bo razpad nuklidov že bistveno znižal radioaktivno tveganje.

Zadnje zapreko predstavlja geološka izolacija. To so skladi kamnin v globlinah 20–30 m za nizkoradioaktivne odpadke in 300–400 m za visoko in sredneradioaktivne odpadke.

Mednarodni projekt STRIPA

K temu projektu so leta 1977 pristopile ZDA, Kanada, Finska, Francija, Japonska, Velika Britanija in Španija. V tem projektu znanstveniki raziskujejo dolgoročno izolacijo radioaktivnih odpadkov v kamninah. Pri tem posvečajo posebno pozornost propustnosti kamnin, delovanju podtalnice, potovanju nuklidov, zatesnitvi rogov in galerij. Raziskave potekajo v opuščeni rudniku železove rude na Švedskem, kjer je omogočen dostop do granita v globini 350 m. Načrt obsega polaganje obdelanih visokoradioaktivnih odpadkov v kontejnerjih in to v rove, izkopane v tla posameznih galerij rudnika. V rovih obdajo kontejnerje z bloki zgoščenega bentonita. Ti bloki tvorijo tako imenovani blažilec, ki ob delovanju vlage nabrekne in ustvari skoraj povsem nepropustno oviro z dobro toplotno prevodnostjo, ki razprši v odpadkih nastajajočo toploto. Same galerije potem zapolnijo z mešanico bentonita in peska, ki deluje kot fizična podpora za kamnine in zatesnitev z nizko propustnostjo.

priredil: RADO ŠKRABA
viri: revija Naše okolje št.: 5 in 6/86

Zima trka. Hja, to bomo sedeli, kaj prebrali, kadili, pili pa še kaj. Vsak ima pravico načrtovati, kaj bo pozimi počel. Jaz sem se lani kamnitemu kralju Matjažu pod Peco takole priporočil: „Pomagaj mi, da bo tako dolgo užival pokojnino, kot sem delal zanjo.“ Za hrbotom pa so se mi zasmejale tri planinke, ena pa je glasno dejala: „Beži no s tako željo, vsaka država bi tako propadla.“

Dokler si v delovni dobi se sam priganjaš k delu, ali pa te priganjajo drugi, ko pa greš v pokoj, bi rad videl, kako bodo drugi pridni, pa tudi za kakšen nasvet še prav pridemo. Pa za delo tudi primemo. Celoz mlajšimi se lahko primerjamo. Brez zamere, mladi!

Na lanskem srečanju upokojencev na Gospodarskem razstavišču sem opazil razne „sposobnosti“. Gibčni, živahni možički in nasprotno zaprti, mirni, celo delno bolni.

Dragi upokojenci, vsak od vas ima dober program za zimo, kako jo boste preživljali — pa ne iz postelje in toplega, pač pa v naravi.

Kaj telovadite na lastno ali drugo povelje? Kar deset ur biti v postelji, uh, kako si lahko trd, potem pa tečen do družice, ki sirota ne ve, kako bi te spravila v dobro voljo. Kajne, saj smo prej dovolj zgodaj vstajali, delali, zakaj ne bi zdaj to malo nadoknadili. Teoretično je to kar lepo, vendar telo potrebuje gibanje, no, pošteno rečeno ga nekaterim ne manjka, celo tistim ne, ki zvrčajo kozarčke.

Le kje ste IMP-jevi upokojenci? Na planinskih poteh se ne trčimo. Izjeme so, ampak redke. Mečete karte, kegljate in še kaj? Prav je. Kdo pa ne? Koliko jih lahko reče: „Jaz pa nič ne počnem razen: ham, pa drink in odlaganje. To pa je zelo narobe, ker v tem ni kvalitete življenja. Stokrat sem na poteh razlagal: „Dan aktivne hoje je leto življenja več, no, ne more biti toliko let, če si šel tristokrat v hribe.“ Vendar toliko si star, kolikor se čutiš star. Mar ni bolje misliti, da si manj star, kot si v resnici?

Ko bo mrz in sneg, pa se nam ne bo ljubilo biti zunaj, bomo lahko marsikaj storili doma. Najprej bomo že v postelji z raznimi gibalnimi vajami razgibali okončine, hrbet. Ko se bomo skobacali izpod tople odeje, bomo vsaj 20 sekund izmenično potresli posamezno nogo, napravili 15 globalnih poklonov s prsti rok do tal z iztegnjenimi nogami za zdravo hrbtnico. Takih priklonov je bilo včasih veliko iz spoštovanja do vitezov, zdaj pa so namenjeni rekreaciji.

Ker pa imamo „visok“ standard kje v petem, nižjem, ali višjem

Aparatura

Humanizem

Vsak 8-mi z napako

Delavci slovenskega združenega dela smo bili vselej naklonjeni humanitarnim akcijam in to še posebno kadar smo zbirali sredstva za neobhodne medicinske aparature.

Na Univerzitetni pediatrični kliniki v Ljubljani so, 25. novembra, predstavili novo ultrazvočno aparaturu, ki je posebej prirejena za srčno diagnostiko otrok. Denar, 165 tisoč ameriških dolarjev, oziroma 166 milijonov dinarjev, je kliniki pomagalo zbrati kar dvestodvainsvajset delovnih kolektivov, med njimi tudi IMP ter številni posamezniki.

V Sloveniji se letno rodi približno 250 otrok, vsak osmi s prirojeno srčno napako. Mnogi od njih so življenjsko ogroženi, če niso operirani že v prvih mesecih življenja, najkasneje pa do prvega leta starosti. Za uspešno operacijo so potrebne natančne preiskave, s pomočjo katerih se zdravniki specialisti odločijo za najugodnejši čas operacije. Med temi preiskavami je sedaj na prvem mestu katetrizacija srca, ki je lahko zelo nevarna, je pa tudi precej draga. Pri tej priskavi uvedejo skozi ožilje v srce posebno napravo, skozi njo vbrizgajo kontrastno sredstvo in na rentgenski sliki opazujejo morebitne nepravilnosti v zgradbi srca in ožilja. Pri tem tudi anestezija predstavlja določeno tveganje za otroka, hkrati pa prejmejo preiskovančki dokaj visoke doze rentgenskega sevanja.

Vsemu temu se bodo odslej izognili z uporabo ultrazvočne aparature. Preiskava srca z ultrazvokom ni nevarna, lahko jo poljubno ponavljajo, z njo pa preložijo oziroma nadomestijo katetrizacijo srca na kasnejše starostno obdobje, ko je za otroka manj nevarna. Obenem pri preiskavi z ultrazvokom ni nikakršnega sevanja, nam je povedal docent doktor Andrej Robida.

Povedal je še, da si zaposleni v tej medicinski ustanovi prizadevajo zbrati še dvajset milijonov dinarskih dajatev za carinske obveznosti, ki jih morajo poravnati v tem mesecu.

Na svečanosti, ki so jo predstavnikom organizacij združenega dela, darovalcem sredstev priredili v četrtek 25. novembra letos, se je direktor Univerzitetne pediatrične klinike profesor doktor Marjan Predan zahvalil vsem darovalcem sredstev v imenu zaposlenih na kliniki predvsem pa v imenu težko bolnih otrok.

Na posnetku Specialist kardiolog doktor Nedeljko Krevs z novo ultrazvočno aparaturu pregleduje bolno srce male bolnice.

Besedilo in slika
A. O.

Kje smo?

nadstropju, je prav, da se sprehodi tudi po stopnicah za boljše počutje in „apetit“ (čeprav do kislega želja in delno brez prašiča). Zato bo potrebno manj hoditi k zdravniku.

Kaj pa ste počeli doslej?

Nabirali čajčke, pa gobe? Veste, vsak dan je treba imeti kakšno obveznost — vsaj eno uro do dve uri aktivnega gibanja. Tisto okrog štedilnika in hladilnika odštejem. Morda celo komu ni bilo nerodno, če je kje tekel. Kar naj se smejijo. Bitka za zdravje res ne sme nikogar motiti.

Koliko pa ste težki? Res manj kot v mladosti? Lepo. Če ste več ali celo precej več pa nekaj ni v redu. Požrešnost in preveč sedenja sta temu botrovala. Tega se je treba bati kot kuge. Le počakajte in pripravite kolesa za pomlad, ko jo bomo s kolesi in peš mahnil čez Ključ. Letos se je to nekoliko zamešalo z maratonom. No, pa pride na vrsto spomlad!

Upokojenci, lepo, veselo, ne lenobno dočakajte novo letnico z zaključki: „Koristno smo gibal, pomagali, držali korajže in bili zdravi. Srečno!

FRAN VODNIK

Glasnik je tudi vaš časopis!
Sodelujte!
Telefon uredništva:
(061) 321-043

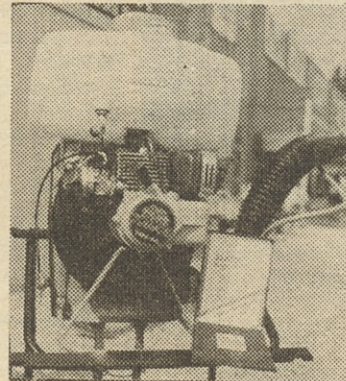
NAGRADNI KVIZ

PRAVILA:

1. Kviza se lahko udeležijo delavci, upokojenci in študenti iz IMP.
2. Vsak lahko v vsakem kolu sodeluje samo z enim nagradnim kuponom.
3. Velja samo originalni kupon iz Glasnika.
4. Kupon lahko oddaste v poseben nabiralnik v uredništvu Glasnika ali ga pošljete po pošti.
5. Zadnji rok za oddajo kupona je do 1. v mesecu; za delavce oddaljenih tozdov, upokojencev, študentov velja tudi datum poštnega žiga.
6. V finalnem zrebanju bodo upoštevani vsi pravilno izpolnjeni kuponi iz vseh kol.
7. Med izžrebance bomo razdelili tri nagrade v višini 30.000 dinarjev.
8. Kviz bo trajal 6 kol. Glavna nagrada, za katero se potegujejo udeleženci kviza v vseh šestih kolid, je vikend paket za 2 osebi na Vojskem.

VPRAŠANJA

1. Napišite, kdaj je izšla prva številka glasila delavcev Industrijskih montažnih podjetij — GLASNIK (mesec in leto).

2. Na fotografiji je znan izdelek ene naših DO. Napišite, kako se ta izdelek imenuje in, katera DO ga izdeluje!
3. Letošnjih Kidričevih nagrad so bili deležni tudi trije delavci IMP-ja. Napišite, kateri so to in, iz katere DO so!

PRAVILNI ODGOVORI IZ PREJŠNJEGA KOLA:

1. Prvi delavski svet v IMP je bil izvoljen leta 1950. Takrat se je IMP imenoval „Toplovod“.
2. Izdelek na fotografiji je aksialni strešni ventilator.
3. Društvo je bilo ustanovljeno 1978. Prvi predsednik UO je bil Franc Ciuha.

Odziv v prejšnjem kolu je bil soliden, vendar žal noben od kuponov ni bil pravilno izpolnjen. Zato smo se odločili, da bomo znižali kriterije. Od sedaj naprej bodo lahko pozornejši bralci Glasnika našli odgovore na vsa zastavljena vprašanja v zadnjih dveh letnikih Glasnika.

NAGRADNI KUPON:

2. KOLO

1. _____
2. _____
3. _____

Ime in priimek: _____

Tozd _____

DO _____

Fer dvoboj

Ker je v našem Glasniku premalo vsebine — posvečene športni dejavnosti v ozidi, sem se odločil, da vzpodbudim vse IMP-keve športnike, naj bi v Glasniku seznanili tudi druge kriterije športa o tem, kaj delajo in kakšne uspehe dosegajo na športnem področju v IMP-ju in zunaj njega.

V Klima montaži smo že pred nekaj leti sestavili ekipo za mali nogomet. Leta 1980 smo se vključili v trim ligo občine Bežigrad. Začeli smo v peti ligi in smo se po treh letih igranja prebili v vrh občine Bežigrad. Letos smo osvojili osmo mesto od šestnajst ekip v drugi občinski ligi.

Zaradi precejšnje fluktuacije in odhoda delavcev na začasno delo v tujino so bili uspehi nekoliko slabši, kot bi lahko bili. Na turnirjih zunaj IMP-ja smo dosegli nekaj vidnih rezultatov.

V Klima montaži pa nismo le žogobrcarji, ampak imamo tudi ekipo za odbojko in druge športnike, kar kažejo tudi dosežki na IMP-jevih igrah.

Bili smo tudi pobudniki in organizatorji vsakoletnih turnirjev za prehodni pokal nekdanjega Promonta. Ker smo pokal osvojili v trajno last, se je tako ta tradicija zaključila. Pričakujem, da bo pobudnica podobne akcije kakšna druga delovna organizacija, saj bi se le tako pozitivno razvijali medsebojni stiki med delavci in športniki v teh težkih gospodarskih razmerah. Tak stik smo navezali 8. novembra, ko se je ekipa sedmih članov z dvema avtomobiloma v zgodnjih jutranjih urah meglene nedelje odpeljala na pot proti Murski Soboti. Tja nas je povabil nogometni klub Radovci, ki je po jesenskem delu na prvem

mestu in malem nogometu Pomurske lige. V tej ekipi nastopa tudi en član našega kolektiva, sicer pa je veliko Klimamontažnih delavcev doma iz teh krajev, pa tudi jaz sem s tega območja.

Po treh urah vožnje, vmes smo šli na trojanske krofe in na nekaj kar športniki ne pijejo — smo prišli v Prekmurje. Gostitelje smo pozdravili na igrišču, kjer so igrali zadnje kolo jesenskega dela lige z Romi. Ko smo videli, kako igrajo, smo se kar malo čudili, da v teh goščkih krajih, kjer jim lahko žoga uide po klancu oziroma po gozdnih jasadah tako, da jo lahko iščejo tudi po več minut, ali pa je tudi ni mogoče najti. Zato ima vratar največ kondicije, saj si jo nabira pri iskanju pobegljiv žog z igrišča. Po končani tekmi in zmagi naših gostiteljev nad Romi (k zmagi je pripomoglo naše bučno navijanje), smo se odpeljali v dobro zasebno gostišče Drvari, kjer smo sedli, nekoliko pokramljali in se „podprli“ s hrano. V zgodnjih popoldanskih urah smo začeli prijateljsko tekmo z našimi gostitelji. Pred začetkom tekme smo gostiteljem podarili majhne reklamne artikle IMP-ja, gostitelji pa so nam dali v dar velik lončen vrč, ki ga hranimo v naši delovni organizaciji.

Tekma se je odvijala hitro in v pravem športnem in „fer“ dvoboju. V začetku nam je delal največ preglastic teren, saj nismo navajeni travnatih igrišč. Kaj hitro smo se navadili terena in je tako prišla do izraza naša tehnično boljša igra, ki smo jo tudi potrdili v zadetkih v prvem polčasu. V drugem polčasu bi se nam ležerna igra skoraj maščevala, saj smo tako eni kot drugi zamudili veliko priložnosti, na koncu pa smo le povedli z enim zadetkom razlike, kar pa ni tolikanj pomembno. Več nam je pomenilo to, da so nas gostitelji lepo sprejeli.

Kljub temu, da jim je toča stoodstotna uničila letošnji pridelek, nas niso pustili lačnih in tudi ne žejnih. Po tekmi so nam gostitelji v domačem kotlu pripravili čudovit prekmurski bograč, po katerem se nam še danes cedijo sline. Bograč ne bi bil to, kar je, če ne bi bili prisotni lovci in če ne bi bilo domačega vina, ki je tako lepo teklo, da smo od veselja zapeli nekaj domačih pesmi. Srečanje smo zaključili s pesmijo Jugoslavija in s povabilom, da se prihodnje leto srečamo v Ljubljani.

Med potjo proti domu smo videli prekmurske kmetije. Na eni izmed njih smo se tudi ustavili. Postregli so nam s kavo in z domačim vinom. Preden smo odšli, smo se skupaj z domačini fotografirali, se zahvalili za postrežbo ter se podali na pot proti domu. Z lepimi spomini na prekmurske kraje in ljudi smo se srečno vrnili domov.

Vodstvo Klima montaže se zahvaljujemo za razumevanje in pomoč pri razvijanju športne dejavnosti, osnovni organizaciji sindikata pa za povrnjene stroške prevoza in reklamna darila.

Jože Madjar

ZAHVALE

Ob boleči izgubi moje mame Amalije Udovč se iskreno zahvaljujem kolektivom tozda Inženiring, za izrečeno sožalja, podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Alojz Udovč

Ob boleči izgubi moje drage mame, se iskreno zahvaljujem sindikatu DO Telekom za izrečeno sožalje, darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Franc Žan

Ob izgubi dragega očeta se zahvaljujem OOS IMP OV za darovano cvetje. Zahvaljujem se tudi vsem za spremstvo na njegovi zadnji poti in izraze sožalja.

Srečo Serajnik

Ob smrti dragega očeta se najlepše zahvaljujem sodelavcem in organizaciji sindikata za izrečeno sožalje in darovane vence. Obenem zahvala najozjim sodelavcem za spremstvo očeta na njegovi zadnji poti.

Franc Lukančič

Novoletna črtica

O nekem listju, nepomembnem kakor lanski sneg

Stvari, o katerih človek piše, je tako rekoč brez števila mnogo. Ni jih mogoče prešteti. Toda, zakaj bi morali prešteti?

Prav malo je potrebno, da spoznamo, da je to samo navada, s katero hočemo vso to nedoumljivost sveta spraviti v red, si vse to množico nekako spraviti podse in si ga prisvojiti. Vse narediti merljivo, preštevno, kar pa ni merljivo razstaviti tako, da ga bo mogoče oštevilčiti. Tako so rekli in to stoji na začetku novodobne znanosti. Ubiti skratka, v tem naj bi bil začetek znanosti.

V resnici pa so stvari sploh nepreštevne. To, kar človeka žene, da bi pisal in razpredal, niso mnoge stvari, mnoge pa so stvari. Vse je ena sama zadeva, v mnogih, tisočih plasteh. Že spet — tisočih, zakaj tisočih! Ne tisočih, marveč brezbrežno mnogih, brezbrežno, ker je morje in so bregovi morja, morje pa je prisprodoba za nekaj brezdanjega. Brezdanje je sicer nekaj, kar nima dna, morje pa ima dno. Toda jezik prisprodob in pralikov kliče s tem v zavest predstavo o duši in o duši vemo malo. O čemerkoli pa vemo malo, tisto opisujemo s prisprodobami. Heraklit, starogrški filozof je rekel, da duši ne najdeš dna, pa četudi prehodiš vsa pota, duša ima globok logos. Logos je red, toda spet ne ti sti red, ob katerem se v človeku dvigne nekak odpor, ker je prisprodoba za razmejenost in oštevilčenost. Ne takšen red, ki je zato tukaj, da s stvarmi lažje manipuliramo.

Red duše je red stvari. Red duše spoznava, da so stvari nedoumljive in si duša kljub temu prizadeva prenikniti v ta red.

Zato je potrebno včasih premisljati o povsem vsakdanjih rečeh. Mogoče celo o tem, da delavci komunalnih podjetij po mestih vsako jesen grabijo listje in ga nekam vozijo, nekam ven iz mesta in na rob spomina.

Seveda, saj o tem ljudje pišejo. V časopisnih rubrikah se pritožujejo

in čemerijo, ker veter raznaša listje in povzroča nered. Karikature so vsako jesen polne podob o listju, drevju in pometatih. Tako vidiš narisane brezupno tragičnega čistilca ulic, ki odrevenel čaka, da odpade še en samcat list z drevesa, vse drugo pa je lepo pometeno. Lahko bereš o spolzkem listju na pločnikih in ogorčenih državljanih, ki sprašujejo, kam gredo njihovi davki, ki jih plačujejo z javno snago in varnost svojih kosti.

Toda listje je minljivo. Listje razpada in kmetje vedo, da je za stelo boljše mehko listje, ki v gnoju hitreje strohni, medtem ko hrastovo listje ni tako dobro za stelo.

Tako človek gleda te oguljene površine z rjavo travo. Prav gotovo to listje, pograbljeno okrog hiš in s pločnikov, zdaj ne leži kje v kakem stelnjaku, kakor leži litje, ki ga pograbi kmetje po hostah. Vanj potem hodijo ležati utrujeni psi in spomladi, ko bo topleje, bodo hodile na stelnjak nest kokoši. In potem, če ga bo res kaj ostalo do pomladi, bodo vanj škropile kapljice izpod kapa, ki se bodo odbijale od drobnih izpranih kamenčkov v plitvem jarku. V listju bo takrat kokošje perje in morebiti bo ostal tudi pijani vonj domačega fanta, ki se je kdaj pozen in okajen vrnil domov in je po vonju domačega hleva še našel dvorišče, hišnih dur in ni mogel več najti. Zavlekel se je v suho listje in v pijanih mislih mu je nekaj momljalo o dobri gorkoti. Proti jutru pa je postalo listje čudno propustno, od vseh povod ga je zeblo, z rdečemo dro roko z močnimi členki kmečkega fanta je kdaj po kdaj nerodno zagrebel po listju, da bi se bolj na debelo pokrili. Potem je v omotičnem snu, po brezuspešnih in neobogljnih poskusih, vtaknil obe roki med noge in se zvil. Zjutraj je drgetalo in šklepetalo v kupu listja, da je maček nekaj časa sumnjičav stopal okrog.

Mestno listje pač nima takšne usode, to mu manjka, da bi postalo zaresno listje, ki ne preneha biti, ko

pojenja njegova zelena barva in ga odpadlega drveči avtomobili vrtničjo s ceste nazaj pod drevesa. Če bi se z listjem mestnih dreves dogajalo kakor z onim iz kmečkih logov, bi ne bilo nekakšno zakulisno listje, nekaj nekoč zelenega in brezosebne-ga.

Tako je s tem listjem, končalo bo na nekem smetišču, ne da bi se mu primerilo vse, kar mu kot listju gre. Vendar pa moramo biti tukaj zadržani in ne pustiti, da bi nas zapeljalo in ne bi pustili za to listje, posuto z umazanim prahom iz izpuhov avtomobilov in dimnikov, ležeče skupaj s ceneno gladkimi papirčki od cigaret, čokolad in žvečilnih gumijev, nobene možnosti več.

Kajti tekla bodo leta, mnoga po številu. Tokrat število služi temu, da nam nekaj povsem nepomembnega oddalji in napravi veliko. Z razdaljami, ki se glasijo z velikimi števili, postanejo stvari znamenite. Ljudje, ki hočejo danes kaj zvedeti o preteklosti, brskajo po odročnih in zavrženih krajih za prav takšnimi rečmi. Zanimiva so jim smetišča, zanimiv jim je davno minuli sneg in led, kajti vrtajo v ledene plošče, globoko v ledeno preteklosti in delčki rastlin, ki jih je morebiti zaneslo v led, nenedoma postanejo silno pomembni. Iščejo cvetni prah, nad vse drobno preteklo življenje, da kot skozi drobno prašno prizmo gledajo v tiste čase.

Lahko se zgodi, če bo svet še tako dolgo trajal, da bodo čez mnoga leta na robu prostora, kjer je davno nazaj stalo neko slovensko mesto, kopalni in iskali pod naslagami časa. Iz ostankov letnih časov, ki so nekoliko pomenili listje mestnih dreves, bodo po starem filozofskem receptu razbirali čas iz leta 1987. Filozofsko navodilo pravi, da je ob predpostavki vseh podatkov mogoče uziati vso preteklost in prihodnost. Recimo, da jim bo takrat šlo za preteklost.

V umazanih sledih jeseni, zime, poletja in pomladi leta 1987 bodo vse izmerili in oštevilčili. Takrat bo-

do številke pomenile brezbrežnost dejstev našega časa, to česar ne moremo in ne vemo prešteti, ker ko štejemo ubijamo, seciramo, tehtamo in merimo, življenje in resnica pa se nam zato izmuzneta. Takrat bodo imeli srečo in bodo številčili že davno mrtve stvari. Ugotovili bodo vse, količino in vrsto plinov v zraku, sevanje vseh valovanj in število nevtoronov na časovno enoto, ki so se neslišno in nevidno potapljali na svoji dolgovalovni poti skozi kozmos v ostanek jeseni.

V Subatomarni sestavi drobcev smeti bodo prečitali obhode planetov in gravitacije vseh sončnih sistemov, mrmranje žuželk in prhutanje umazanih mestnih golobov. Neznansko pomembne in neznansko majhne spremembe, ki jih povzročata Jupiter in Sirius, Danica, ki je Večernica in Repatica, ki je odletela mimo leta 1986 in pospešila nekaterne smrti.

Ko bodo vse prešteli, se bo zgodilo, kakor da se je po tem listju sprehodil lenobni jesenski veter, ki kak list včasih samo prekucne, malo dalje završi v majhnem kupčku, potem pa neha in čez čas začne znova.

Iz minulega listja minulih časov v neki davno minuli državi bodo vstajali stavki in kratke mimoidočne pripovedi in prihodnji poslušalci bi se čudili, če bi vedeli, kako podobni so stavkom iz drugih slovenskih mest istega časa.

Zaslišali bodo iztržke o tem, „da je men' čist' vseen', saj mi že tako vsa leta slavimo božič, čeprav je oče v partiji. Navsezadnje pa, kaj naj bi partija s tem imela, ko so tako sami . . .“, bo v švistu mimo vozečega avtomobila zamrl glas.

V vonju after-shave, ki ga bodo prav tako priklicali, bo priplavala suha rečenica: „ . . . menda ta čas pri IMP-ju zelo dobro kasirajo, pa se mi zdi, da bodo . . .“

Prišumeli bodo bolj ali manj jasni stavki o tem, da mi tukaj že vsa leta preveč plačujemo onim tam do-

li, ki tako nikoli nič ne delajo; o tem, da bi trebalo pokazati tim Slovincima, jeb . . .; o tem, da je inflacija že večja, kot jo upajo priznati . . .

V nekem drobci iz vrhnje plasti smeti pa bo prav gotovo stavek: „Gotovo se še vidiva, pa ti vseeno že zdaj voščim srečno novo leto!“

Š. Smej

Obvestila PD IMP

Planinci PD IMP se bomo odpravili na Kum 2. januarja 1988 (sobota) z vlakom ob 6. uri 30 minut do Trbovelj. Zbrali se bomo pod uro ob 6. uri. Vodja bo Zdravko Nastran.

V nedeljo 10. januarja 1988 se bomo odpravili v Dražgoše. Zbrali se bomo na avtobusni postaji pri peronu 28. Z avtobusom ob 6. uri 20 minut se bomo odpeljali v Škofjo Loko. Tu bomo prestopili na avtobus za Selško dolino. Vodja bo Bernard Klobučar-Oča.

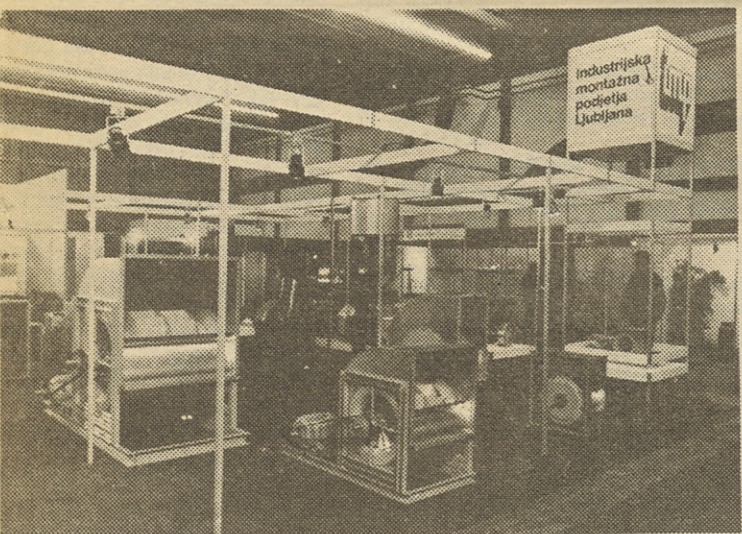
V nedeljo, 10. januarja 1988, bo pohod na Osankarico-Rogla. Za ta pohod je potrebno spremljati dnevno časopisje, iz katerega bomo zvedeli, kdaj bo odhod iz Ljubljane. Vodja bo Robert Kastelic.

Dne 24. januarja 1988 (sobota) se bomo zbrali ob pol sedmih pod uro pred železniško postajo in se z avtobusom ob 6. uri 40 minut s perona 27 odpeljali v Domžale. Začeli bomo novo pot spominov in tovarišstva občine Domžale. Dnevnik poti bodo poskrbljeni. Vodil bo Leon Pintar.

Zdravko Nastran

VABILO!

V petek, dne 15. januarja 1988 bo v centralni menzi IMP na Vojkovi ulici občini zbor PD IMP Ljubljana. Občni zbor bo začel delo ob 16. uri. Vljudno vabljeni vsi člani PD in tudi tisti, ki niste člani.

SESTAVIL MARKO BOKALIČ	VABLJIVA HRUPNA PRIREDITEV	ZDRAVA ZELENJAVA	ZVEZDA V OZVEZBU OREL	VRSTA HRASTA	BREZ- VODNA SABRA	LOVRO TOMAN	AMERIŠKO Ž. IME	DALMAT. Ž. IME	NAJVIŠJA STOPNJA JEZE	KJE MOŠKEGA, KI MOLI (V KRŠČ.)	OTOK PRED NEW YORKOM	SREDSTVO ZA OKISANJE	PEŠEM HVALNICA	
SL. GRAFIK IN SLIKAR (LOJZE)														
VARSTVO IZUMA						NIZKA GOZBNA RASTLINA	KOVINSKI BAROMETER RUŠKI KNJIŠEVNIK							
PRAVO- SLAVNI ŠKOF						PREPOROB ZASTRU- PITEV KRVI								
TEKOČINA V ŽILAH (SLOV. SKLA DATEL)				PRITOK RONE RIBJE JAJČECE						POLITIK ŠASTRI		NOVA GRABISKA FERMENT	SLOV. PLESALCA (PIA IN PIND)	SREDNJE- AMER. DRŽAVA

U	V	W	NEKDANJI JAPONSKI DRAVNIK	IZOLIRAN ELEKTRIC VODNIK	KONEC ŽIVLJENJA	SESTRIN MOŽ		LEVSTIKOV JUNAK (MARTIN)			ANCONA			
č	y	z				KRAJ PRI KRŠČEM NEPRAVA OBLA	ČRTA SMUČAR GIRARBELLI							
			MESTO NA FINSKEM				VRH NAD KOBARIDOM NARODNI IZBAJALEC					OBISEJEV OTOK		
			MISIČA ROTATOR STAR FR. PLES					HELIJ	ORESTOVA SESTRA	TROPSKA PAPIGA		OSREDNJA TARJSKA REKA		
KILO- METER			COLLEGE V ANGLIJI	TRBOŠT	SMUČIŠČE NAD TRBOV- LJAMI	VITAMIN B1			ZAGREB TIBERIJEVA MATI		POSODA ZA NOŠENJE PIJACE	AFROBITIN LJUBLJENEC	POLJSKA REKA UDAREC PRI BOKSU	
ŠPORTNI KLUB IZ MABRIJA					IT. RENES. SLIKAR						DRŽAVA V AFRIKI VZBRŽEN ČLOVEK			
STAR SLOVAN			PIJAČA SLOVANOV PEVKA FALK				PRITOK LJUBLJA- NICE	NEKDANJI ITAL. PRED- SEBNIK						
GLAVNO MESTO ANGOLE								RIMSKI NAJVIŠJI FINANČNI URABNIK						
SLOV. SLIKAR (ANDREJ)						NATRIJ	MESTO V DALMACIJI	TITAN		STARO MESTO V APULIJI				
			Smarna gora VIKRČE				BEKLIČA IZ FILMA O KECCU							
			ŠMARNO SAVA	NAPRAVA NAD ŠTE- DILNIKOM			REKA V SIBIRIJI							

AFORIZMI

KAJ POMAGA?!
Kaj mi pomaga poceni idealizem, ko pa je kruh predrag?!

STARI ČASI
Nekdaj so imeli ljudje gotovo veliko prostega časa. Kako bi sicer mogli izmisliti toliko starih običajev?!

NEDOLŽNOST
Za nedolžnost praviloma velja, da je samo za enkratno uporabo.

In vendar ga mnoge skušajo spraviti v promet serijsko . . .

UNIKAT
Tudi jaz sem si privoščil kupiti unikat neke znane slike, ki sem jo videl že pri treh znan- cih . . .

KOZARČEK
Če ti je zdravnik svetoval, da ga na dan smeš zvrniti samo kozarec, nikar ne išči po trgovinah petlitrskih kozarcev! . . .

MATERIN JEZIK
Izraz „materni jezik“ se je go- tovo uveljavil predvsem zato, ker očetje bolj malo pridejo do besede . . .

RAZVOJ
Pozitivni dokaz za to, da se naša družba res razvija, je tudi v tem, da se zdaj lahko že zamaje- jo tudi kakšni hudo visoki stolč- ki . . .

PESIMIZEM
Kadar jim je najbolj grenko pri srcu, si tudi pesimisti zaželi- jo, da bi bili optimisti.

HUDO, HUJE . . .
Mnogi kar vseprek tarnajo, kako jim je hudo. Naj se kar pomirijo ob misli, da je nekaterim drugim še huje! . . .

GRADOVI
Čemu bi zidali gradove v oblakih, ko pa niti teh, ki jih imamo na tleh, ne moremo vzdrževati?

Nagradni natečaj

Za pravilne rešitve križanke v decembrski številki Glasnika smo razpisali 3 denarne nagrade v višini 20.000 dinarjev, pa pet knjižnih.

Pravilno rešene križanke pošljite do 1. januarja 1988 na naslov: Uredništvo IMP Glasnika, Titov 37, Ljubljana.